

HE 153/2024 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2024
KOLMANNEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI**

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että eduskunta hyväksyisi oheen liitetyn ehdotuksen kolmanneksi lisätalousarvoksi vuodelle 2024.

Helsingissä 10.10.2024

Pääministeri

PETTERI ORPO

Valtiovarainministeri *Riikka Purra*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2024 *kolmanneksi* lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Valtiovarainministeriön syyskuun ennusteen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 0,2 % v. 2024. Hintojen ja korkojen nousu on vähentänyt investointeja ja kotitalouksien kulutusta. Talous on kääntynyt kasvuun vuoden 2024 aikana ja kasvun odotetaan kiihtyvän, kun inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ja kulutusta. Vuositasolla talous kasvaa kuitenkin vasta v. 2025. Inflaation arvioidaan olevan 1,8 % v. 2024.

Työllisyys laskee hieman v. 2024, mutta kasvaa uudelleen vuodesta 2025 lähtien. Työllisyys- ja osallistumisaste ovat edelleen varsin korkealla. Työllisyysaste (15—64-vuotiaat) on ennusteen mukaan keskimäärin 72,8 % ja työttömyysaste 8,0 % v. 2024.

Tuloarviot

Tuloarviota ehdotetaan korotettavaksi kokonaisuudessaan 525 milj. eurolla, josta verotuloarvioiden noston osuus on 143 milj. euroa. Uusi verotuloarvio perustuu syyskuussa 2024 julkaistuun valtiovarainministeriön kokonaistaloudelliseen ennusteeseen sekä tuoreisiin kertymätietoihin.

Ansio- ja pääomatuloveron tuottoarviota ehdotetaan alennettavaksi 141 milj. eurolla. Tätä selittävät vuoden 2024 heikentyneet veropohjat sekä ennakkotiedot vuoden 2023 verotuksesta. Yhteisöveron tuottoa ehdotetaan korotettavaksi 81 milj. eurolla ennakoitua korkeampien kertymätietojen johdosta. Myös perintö- ja lahjaveron tuottoarviota ehdotetaan nostettavan 320 milj. eurolla ja korkotulojen lähdeveron tuottoa 20 milj. eurolla perustuen kertymätietoihin.

Arvonlisäveron tuottoarviota ehdotetaan alennettavan 252 milj. eurolla. Tuottoarviota alentavat kertymätiedot sekä heikompi arvio talouskehityksestä. Tupakkaveron tuottoarviota puolestaan ehdotetaan korotettavaksi 164 milj. euroa. Lisäys aiheutuu tupakkaveron korotuksesta, jonka ehdotetaan tulevan voimaan 1.11.2024. Korotus siirtää verotuottoa vuodelta 2025 vuodelle 2024, koska tupakkatuotteita varastoidaan eli luovutetaan verolliseen kulutukseen suuria määriä ennen veronkorotuksia. Verotuottoennusteessa on myös otettu huomioon kertymätiedot alkuvuodelta.

Sekalaisten tulojen arviota ehdotetaan korotettavaksi 303 milj. eurolla. Ehdotus sisältää 200 milj. eurolla korotetun arvion aiemmilta vuosilta siirrettyjen määrärahojen peruutuksista. Arviota puolustusministeriön hallinnonalan muista tuloista ehdotetaan lisäävän 57 milj. euroa. Muutos aiheutuu kasvaneista korkotuloista, joita kertyy ennakkomaksuista liittyen Yhdysvalloista tehtäviin puolustusmateriaalihankintoihin. Lisäksi mm. EU:n Verkkojen Eurooppa -ohjelmasta saatavat tulot kasvavat sekä Veikkaus Oy:n taseesta tuloutetaan voittovaroja budjettiin 25,8 milj. eurolla.

Korkotuloarviota ehdotetaan korotettavaksi 78,9 milj. eurolla toteutuneiden sijoitusten sekä toteutuneen korkotasokehityksen perusteella.

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslialle ehdotetaan 1,1 milj. euron määrärahalisäystä tilannekuvajärjestelmän toteuttamiseen sekä 1 milj. euroa lausuntopalvelun uudistamiseen.

Ulkoministeriön hallinnonala

Ulkoministeriölle ehdotetaan 774 000 euron lisäystä investointisuojaosopimuskiistojen aiheuttamiin menoihin.

Oikeusministeriön hallinnonala

Oikeusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan 200 000 euron määrärahalisäystä Helsinki-hallin pakkolunastukseen liittyvän erillislainsäädännön valmisteluun.

Sisäministeriön hallinnonala

Suomen meripelastusseuralle ehdotetaan 1 milj. euroa avustusta meripelastusveneiden hankintaan, ylläpitoon ja korjauksiin.

Kenttäjohtamisjärjestelmä KEJO:n jatkokehityshankkeen kustannuksiin ehdotetaan 3 milj. euron lisäystä.

Suojelupoliisille ehdotetaan 5 milj. euron lisämäärärahaa kriittisten suorituskykyjen ja toiminnan turvaamiseen.

Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan noin 3,7 milj. euron lisäystä kattamaan ylimääräiset kustannukset, jotka ovat aiheutuneet välineellistetyn laittoman maahantulon hallintatoimista 19.3.—15.8.2024 välisenä aikana. Rajavartiolaitokselle ehdotetaan myös yhteensä 8,7 milj. euroa radioteknisen valvontajärjestelmän (RTV) hankinnan kustannuksiin sekä 10,2 milj. euroa valvontalentokoneiden valvontajärjestelmähankintaan.

Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton arviomäärärahaa ehdotetaan lisättävän 42,4 milj. euroa sekä vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavien tukien arviomäärärahaa 4,3 milj. euroa tarvearvioiden kasvun vuoksi.

Puolustusministeriön hallinnonala

Naton puolustus suunnittelun mukaisen johtamisen, tiedustelun ja tilannekuvan Nato-integrointiin ja yhteensovittamiseen ehdotetaan 15 milj. euron lisämäärärahaa.

Osana Naton rauhanajan tehtäviä Suomi on osallistunut Merivoimien alusosastolla miinantorjuntaosaston toimintaan sekä Ilmavoimien kalustolla Air Shielding -operaatioon Romaniassa. Aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan noin 7,6 milj. euron lisäystä.

Hallitusohjelmassa on sitouduttu Ukrainan tukemiseen. Ukrainalle myönnettyjen tukipakettien 24 ja 25 puolustusmateriaalin korvaamiseksi ehdotetaan Puolustusvoimien UKR 2023 -tilausvaltuuden kasvattamista 277,2 milj. eurolla vuosille 2028—2032 ajoittuviin hankintoihin. Lisäksi vuosille 2024—2027 sisältyvän valtuuden käyttöä ehdotetaan lykättävän 152,2 milj. euroa vuosille 2028—2032. Ehdotetun UKR 2023 -tilausvaltuuden ajoituksen muutos pienentää vuoden 2024 määräraharavetta 19 milj. eurolla. Ukrainan tukemiseksi ehdotetaan uuden 133,2 milj. euron UKR 2024 -tilausvaltuuden perustamista, jolla voidaan rahoittaa Ukrainan tarpeisiin tehtäviä hankintoja vuosina 2025—2027.

Lisäksi Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan 4,7 milj. euron lisäystä Ukrainalle annettavan materiaali- ja koulutustuen kustannusten kattamiseen.

Lisätalousarvioesitykseen sisältyy myös muita puolustusministeriön hallinnonalalle aiemmin myönnettyjen määrärahojen uudelleenbudjetoiteja ja maksatusaikataulujen muutoksia, jotka alentavat vuoden 2024 määrärahasoa. Esimerkiksi monitoimihävittäjien hankintaan liittyvästä vuoden 2024 maksatusmäärärahasta ehdotetaan myöhennettävän 436 milj. euroa vuodelle 2028.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Talousarvioon ehdotetaan otettavaksi eduskunnan suostumus siihen, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan siirtämään Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:n valtion omistamat osakkeet hallinnansiirtona valtiovarainministeriölle osakkeiden käyväällä arvolla. Osakkeiden käypä arvo on noin 171,3 milj. euroa.

Aluehallintovirastoille ehdotetaan sosiaali- ja terveystoimen Soteri-rekisterin käyttöönoton aiheuttaman ruuhkan purkamiseen 650 000 euron lisäystä.

Verohallinnon toimintamenoihin ehdotetaan 3 milj. euron lisäystä lainsäädäntömuutosten aiheuttamiin vuosien 2024 ja 2025 investointitarpeisiin. Lisäksi Verohallinnon turvallisuustason nostoon ehdotetaan noin 1 milj. euron lisäystä.

Tullin toimintamenoihin ehdotetaan 1,8 milj. euroa pakotteiden valvonnan lisäkustannuksiin ja välineellistetyistä maahantulosta johtuvasta rajanylityspaikkojen sulkemisesta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Kansallisen tulorekisterin toimintamenoihin ehdotetaan 3,5 milj. euron lisäystä positiivisen luottotietorekisterin laajentamiseen kattamaan myös taloyhtiölainat.

Veronhuojennuspäätösten takaisinmaksuihin ja verotukseen liittyviin korkomenoihin ehdotetaan yhteensä 28,3 milj. euron lisäystä johtuen tarkentuneista ennusteista sekä verotuksessa maksettavien veronpalautusten viitekoron noususta v. 2024.

Energiaverotukseen ehdotetaan 10 milj. euron vähennystä johtuen maatalouden energiaveron palautuksen ja energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen ennakoitua matalammista palautusmääristä.

EU-jäsenmaksua ehdotetaan vähennettävän 150 milj. eurolla tarkentuneen arvion perusteella.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotetaan 2 milj. euroa Sivistyshallinto 2030 -uudistuksen ker-
taluonteisiin investointi- ja muutuskustannuksiin.

Museoviraston toimintamenoihin ehdotetaan 800 000 euron lisäystä Kansallismuseon uudisosan
ohjelmistotuotannon käynnistämiseen ja toteuttamiseen.

Opintotukeen ehdotetaan 31,5 milj. euron lisäystä johtuen opintolainojen takausvastuusuori-
tusmenojen noususta ja korkoavustuksen käytön kasvusta.

Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamiseen ehdotetaan 58 milj. euron määrä-
rahaa. Rahoituksen ehtona on mm., että Helsingin kaupungin rahoitusosuus vastaa valtion rahoit-
tusosuutta (yhteensä 60 milj. euroa) ja että yksityisten rahoittajien rahoitusosuus on vähintään 30
milj. euroa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan 2 milj. euroa kasvihuonekaasuinventaarion ja seu-
rantajärjestelmän kehittämiseen sekä 4,4 milj. euron lisäystä kunnille eläinlääkintähuoltolain no-
jalla maksettaviin lakisääteisiin korvauksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Suomi tulouttaa EU:n Verkkojen Eurooppa -ohjelmasta saatuja CEF-tukia yhteensä 20,2 milj. eu-
rolla. Tuesta 7,6 milj. euroa kattaa vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa perusväylänpidon so-
tillaallisen liikkuvuuden hankkeille kohdennettua määrärahalisäystä ja 6,6 milj. euroa osoitetaan
hankkeille Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen sekä
valtatie 6 Korian kohta.

Valtatie 4 Oravasaaren eritasoliittymä -hankkeen valtuutta ehdotetaan tarkistettavaksi 1 milj. eu-
rolla 7 milj. eurosta 8 milj. euroon tarkentuneen kustannusarvion vuoksi.

E18 Muurla—Lohja -elinkaarihankkeen valtuutta ehdotetaan tarkistettavaksi 25 milj. eurolla 700
milj. eurosta 725 milj. euroon. Syynä tälle ovat sopimusaikaisten kunnossapitokustannusten kas-
vu sekä mm. sähköveron korotukset. Valtuuden tarkistusta vastaava määrärahatarve kohdistuu
vuosille 2028 ja 2029 ja se ehdotetaan siirrettäväksi elinkaarihankkeelta E18 Hamina—Vaalimaa
säästyvistä määrärahoista.

Jäänmurtopalveluiden 135 milj. euron sopimusvaltuutta ehdotetaan korotettavaksi 7 milj. eurolla
142 milj. euroon. Valtuuden korottamisella varmistettaisiin, ettei valtuus ylity, jos talvi 2024—
2025 on haastava ja palvelumaksuun kohdistuu arvioitua suuremmat indeksikorotukset. Rahoitus
järjestetään perusväylänpidon nykyisestä määrärahasta.

Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan väylän sisäosan leventäminen -hank-
keen valtuutta ehdotetaan tarkistettavaksi 5 milj. eurolla 6,5 milj. eurosta 11,5 milj. euroon. Val-
tuuden tarkistaminen aiheutuu mm. siitä, että suunnittelussa havaittu pohjaolosuhteiden muutos

nostaa hankkeen kustannuksia. Lisämäärärahaatarve ajoittuu vuodelle 2025 ja katetaan muilta hankkeilta säästyvistä määrärahoista.

Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain mukaiseen tukeen ehdotetaan lisäystä 22,5 milj. euroa. Lisäys aiheutuu aiempien vuosien tukipäätösten viivästyisestä sekä aluskannassa tapahtuneista muutoksista.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Arviota uusiutuvan energian tuotantotuesta alennetaan noin 41,1 milj. eurolla sähkön markkinahinnan muutoksen seurauksena.

Energiatuen määräraha-arviota alennetaan 188 milj. eurolla elpymis- ja palautumissuunnitelman investointien maksatusmuutosten takia.

EU:n ohjelmakauden 2014—2020 rakennerahastoihin varattua määrärahaa jää käyttämättä, minä vuoksi ehdotetaan yhteensä noin 99,4 milj. euron vähennystä EU:n ja kansalliseen rahoitusosuuteen.

Huoltovarmuusrahastolle ehdotetaan 1 milj. euron määrärahaa polttoturpeen varmuusvarastoinnin hoitokorvauksia varten.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle ehdotetaan noin 1,7 milj. euron lisämäärärahaa oikeudenkäyntikulujen kattamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle ehdotetaan 375 000 euron lisämäärärahaa alkoholilain muutosten vaatimiin alkoholielinkeinorekisterin tietojärjestelmämuutoksiin.

Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen määrärahaa ehdotetaan kasvatettavan 2,6 milj. eurolla. Tarve aiheutuu poliisin tilaamien ruumiinkuljetusten kustannusten kasvusta suhteessa aiemmin arvioituun.

Valtion osuuteen sairausvakuutuslaista johtuviin menoihin ehdotetaan noin 60 milj. euron vähennystä valtion osuuksien arvioiden ja vuodelta 2023 siirtyneiden ylijäämien tarkentumisen seurauksena.

Valtion osuutta yrittäjän eläkeläistä johtuvista menoista ehdotetaan korotettavan noin 28 milj. eurolla valtion osuuksien tarkentumisen johdosta.

Hallitusohjelman sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kokonaisuuteen liittyen ehdotetaan C-hepatiitin eliminointiohjelmaan 3,7 milj. euroa. Määrärahalla on tarkoitus kehittää uusia toimintamalleja käyttöön otettavaksi hyvinvointialueilla sekä vankiterveydenhuollossa.

Muut muutokset hallinnonaloilla

Tasavallan presidentin kanslialle ehdotetaan 600 000 euroa Presidentinlinnan ja Kultarannan kullunvalvonnan uusimiseen.

Kansallisen avaruustilannekeskuksen valmistelun ja perustamisen kustannuksiin ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä jakautuen puolustusministeriön, maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonaloille.

Lisätalousarvioesitykseen sisältyy myös lukuisia aiemmin myönnettyjen määrärahojen uudelleenbudjetoitteja eri hallinnonaloilla.

Velanhoitomenot

Korkomenoarviota on tarkistettu toteutuneiden korkomenojen, toteutuneen lainanoton sekä toteutuneen korkokehityksen mukaisesti. Velanhoitomenoja ehdotetaan vähennettävän 57 milj. euroa.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 525 milj. euron lisäys ja määrärahojen 442 milj. euron vähennys huomioon ottaen vuoden 2024 kolmas lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 967 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2024 arvioidaan noin 11,8 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2024 lopussa arvioidaan olevan noin 168 mrd. euroa.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2023 Tilinpäätös	2024 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	2024 Hallituksen esitys	2024 Yhteensä
Määrärahat yhteensä				
(pl. valtionvelan vähentäminen)	81 553	87 997	-442	87 555
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	2 323	3 250	-57	3 192
Tuloarviot yhteensä				
(pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	82 921	75 258	525	75 784
— Verotulot	63 460	65 182	143	65 325
— Muut tulot	19 461	10 077	382	10 459
Nettolainanotto ja velanhallinta				
(mom. 15.03.01)	12 698	12 739	-967	11 772
— Nettolainanotto	14 259	-	-	-
— Velanhallinta	-1 561	-	-	-

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia määrärahoja ehdotetaan vähennettävän 248 milj. eurolla. Vuoden 2024 kehysmenojen taso olisi siten 74 727 milj. euroa.

Vuoden 2024 toisen lisätalousarvion jälkeen kuluvan vuoden jakamaton varaus oli 337 milj. euroa. Kun huomioidaan kehyksen hinta- ja rakennemuutokset sekä kehysmenojen vähennys, jää kuluvan vuoden jakamattomaksi varaukseksi 301 milj. euroa.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2024
26.10.02	Vuoden 2024 määrärahan peruuttaminen uudelleenbudjetoitavaksi seuraaville vuosille Suojelupoliisin toimitilahankkeen viivästymisen vuoksi.	-10,0
27.10.01	Ukrainalle annettava tuki. Kehyksen ulkopuolista menoa kehys säännön mukaisesti.	4,7
27.10.01	Puolustusvoimien vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaltuuden määrärahan uudelleenbudjetointi.	2,7
27.10.18	UKR 2023 -tilausvaltuuden menojen muutos vuodelta 2024 vuodelle 2028 tai sen jälkeiseen aikaan.	-19,0
27.10.18	Vuoden 2020 määrärahojen uudelleenbudjetointi PVKEH 2024 -tilausvaltuuteen.	44,3
27.10.18	Vuoden 2020 määrärahojen uudelleenbudjetointi muut puolustusmateriaali-hankinnat -määrärahaan.	2,1
27.10.19	Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuuden menojen muutos vuodelta 2024 vuodelle 2028.	-436,0
28.70.01	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi julkisen hallinnon ICT:n ohjaus- ja kehittämishankkeisiin.	4,9
28.70.20	Vuoden 2023 määrärahan uudelleenbudjetointi valtionhallinnon tuottavuutta edistäviin hankkeisiin.	20,5
28.90.30	Vuodelta 2024 käyttämättä jäävien, kuntarakennelain mukaisten yhdistymisavustuksien palauttaminen peruspalvelujen valtionosuuteen (vuoden 2025 talousarvioesitys). Kuntarakennelakiin on kirjattu, että jos yhdistymisavustusta jää käyttämättä, jäljelle jäänyt osa palautetaan valtionosuuteen seuraavana vuonna euroa/asukas-periaatteella.	-11,0
29.01.04,	Vuoden 2023 määrärahan uudelleenbudjetointi työn ohessa tapahtuvan opiskelun	
29.01.53	pilotointi- ja kehittämishankkeisiin.	4,0
29.80.89	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi Suomen arkkitehtuuri- ja design-museon kiinteistöosakeyhtiön pääomittamiseen.	1,7
30.10.40	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi maaseutuohjelman ja siirtymäkauden rahoitukseen.	8,7
30.10.40	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi kokonaan kansallisiin biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierätyks- ja hiilensidonta-alan investointiavustusten rahoitukseen.	0,8
30.10.64	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi maaseutuohjelman ja siirtymäkauden rahoitukseen.	33,6
31.10.77	EU:n CEF-tukea vastaava määräraha väylähankkeisiin. Läpivirtauserä, jota vastaava korvaus tuloutuu momentille 12.31.10.	6,6
31.20.51	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi avustuksiin liikenteen ja viestinnän palveluihin.	6,2

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2024
32.01.41	Ajoitusmuutos kvanttikoneen maksatuksissa vuodelta 2024 myöhemmille vuosille.	-10,5
32.30.51, 33.20.52	Tekninen muutos. TE-palvelu-uudistukseen liittyvä kertaluonteinen määrärahan siirto kehyksen ulkopuoliselta arviomäärärahamentilta kehykseen kuuluvalla siirtomäärärahamentille. Siirto tehdään, jotta kunnille voidaan korvata TE-palveluista ennen 1.1.2025 aiheutuneet menot.	30,0
33.02.09	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi lääkeasioiden tiekartan toimeenpanoon.	3,4
33.70.20	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi rokotteiden hankintaan.	21,4
35.10.61	Vuoden 2022 määrärahan uudelleenbudjetointi ravinteiden kierrätys Hankkeiden loppuun saattamiseksi.	7,5
Yhteensä		-283,4

Eduskunnan vuodelle 2024 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	145 427 000	200 000	145 627 000
22. Tasavallan presidentti	47 381 000	600 000	47 981 000
23. Valtioneuvoston kanslia	256 233 000	2 370 000	258 603 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 282 977 000	1 114 000	1 284 091 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	1 214 623 000	25 330 000	1 239 953 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	2 605 639 000	37 546 000	2 643 185 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	5 918 501 000	-378 332 000	5 540 169 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	38 012 669 000	-64 293 000	37 948 376 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	8 088 754 000	120 018 000	8 208 772 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 839 951 000	84 495 000	2 924 446 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 736 618 000	139 149 000	3 875 767 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	3 883 974 000	-335 288 000	3 548 686 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	16 468 931 000	-28 221 000	16 440 710 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	246 166 000	10 600 000	256 766 000
36. Valtionvelan korot	3 249 610 000	-57 250 000	3 192 360 000
Yhteensä	87 997 454 000	-441 962 000	87 555 492 000

Eduskunnan vuodelle 2024 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA:t)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	65 181 653 000	143 000 000	65 324 653 000
12. Sekalaiset tulot	7 547 635 000	303 495 000	7 851 130 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 440 008 000	78 900 000	2 518 908 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velan- hallinta)	89 044 000	-	89 044 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	75 258 340 000	525 395 000	75 783 735 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	12 739 114 000	-967 357 000	11 771 757 000
Yhteensä	87 997 454 000	-441 962 000	87 555 492 000

Vuoden 2024 III lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	143 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	280 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, vähennystä	-141 000 000
02. Yhteisövero, lisäystä	81 000 000
03. Korkotulojen lähdevero, lisäystä	20 000 000
04. Perintö- ja lahjaverot, lisäystä	320 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	-245 000 000
01. Arvonlisävero, vähennystä	-252 000 000
03. Apteekkivero, lisäystä	7 000 000
08. Valmisteverot	164 000 000
01. Tupakkaverot, lisäystä	164 000 000
10. Muut verot	-56 000 000
05. Varainsiirtoverot, vähennystä	-56 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT		303 495 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala		57 000 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä		57 000 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala		1 523 000
99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä .		1 523 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		-30 000 000
02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta, vähennystä		-30 000 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		20 184 000
10. Hallinnonalan virastojen tulot, lisäystä		20 184 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala		25 788 000
99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot, lisäystä ..		25 788 000
39. Muut sekalaiset tulot		229 000 000
04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset, lisäystä		200 000 000
20. Elpymis- ja palautumistukivälineen tulot, lisäystä		29 000 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET		78 900 000
01. Korkotulot		78 900 000
07. Korot talletuksista, lisäystä		78 900 000

Osasto 15

15. LAINAT	-967 357 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	-967 357 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, vähennystä	-967 357 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**-441 962 000**

MÄÄRÄRAHAT

	€
Päälukka 21	
21. EDUSKUNTA	200 000
30. Ulkopoliittinen instituutti	200 000
01. Ulkopoliittisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	200 000
Päälukka 22	
22. TASAVALLAN PRESIDENTTI	600 000
02. Tasavallan presidentin kanslia	600 000
01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	600 000
Päälukka 23	
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA	2 370 000
01. Hallinto	2 370 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	2 370 000
10. Omistajaohjaus	—
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	—
Päälukka 24	
24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 114 000
01. Ulkoasiainhallinto	1 114 000
01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	774 000

Pääluokka 25

29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	340 000
10. Kriisinhallinta	—
20. Suomalaisien kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)	—

Pääluokka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	25 330 000
01. Ministeriö ja hallinto	16 730 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-770 000
03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-50 000
05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-50 000
20. Erityismenot (arviomääräraha), lisäystä	7 200 000
29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	7 400 000
51. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha), lisäystä	3 000 000
10. Tuomioistuimet	-500 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-500 000
15. Oikeuspalvelut	6 650 000
01. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-250 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha), lisäystä	6 900 000
20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta	-150 000
01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-150 000
30. Syyttäjät	-150 000
01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-150 000
40. Rangaistusten täytäntöönpano	-50 000
01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-50 000

Pääluokka 26

19

50. Vaalimenot	2 800 000
01. Vaalipiirilautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 900 000
20. Vaalimenot (arviomääräraha), lisäystä	900 000

Pääluokka 26

26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	37 546 000
01. Hallinto	-30 100 000
01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	300 000
21. Sisäministeriön hallinnonalan kehittäminen (siirtomääräraha 2 v) .	—
29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (arviomääräraha), vähennystä	-31 400 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 000 000
10. Poliisitoimi	-1 600 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	400 000
02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä ..	-5 000 000
20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	—
21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 000 000
20. Rajavartiolaitos	23 595 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä .	5 345 000
70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v), lisäystä	18 250 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	-1 000 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä	-1 000 000
40. Maahanmuutto	46 651 000
21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha), lisäystä	42 384 000
63. Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha), lisäystä	4 267 000

Pääluokka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-378 332 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	-378 332 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	15 213 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v), lisäystä	42 455 000
19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v), vähennystä ..	-436 000 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	—
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	—

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	-64 293 000
01. Hallinto	2 800 000
25. Metallirahamenot (arviomääräraha), lisäystä	2 800 000
10. Verotus ja tulli	37 897 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 896 000
02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 800 000
03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	3 881 000
63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha), lisäystä	3 320 000
95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha), lisäystä	25 000 000
20. Palvelut valtioyhteisölle	—
88. Senaatti-konsernin liikelaitokset	—
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	450 000
03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	450 000
40. Valtion alue- ja paikallishallinto	650 000
01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	650 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	24 689 000
01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 770 000
02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-180 000

Pääluokka 29

21

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	20 099 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	40 218 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), lisäystä	48 218 000
34. Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha), vähennystä	-8 000 000
90. Kuntien tukeminen	-10 997 000
31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha), vähennystä	-10 997 000
91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	-10 000 000
41. Energiaverotuki (arviomääräraha), vähennystä	-10 000 000
92. EU ja kansainväliset järjestöt	-150 000 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha), vähennystä	-150 000 000

Pääluokka 29**29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN
HALLINNONALA****120 018 000****01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot****24 817 000**

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	2 000 000
04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	4 000 000
09. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	90 000
11. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	1 567 000
12. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	800 000
53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	16 360 000

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö**-1 959 000**

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	400 000
20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	—
30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	-1 775 000
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	-584 000

Pääluokka 30

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus	—
21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	995 000
35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha), vähennystä	-995 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	6 000 000
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha), lisäystä	6 000 000
70. Opintotuki	31 500 000
52. Opintolainojen valtioneuvoston tuki (arviomääräraha), lisäystä	31 500 000
80. Taide ja kulttuuri	59 660 000
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (siirtomääräraha 2 v)	—
50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)	—
89. Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)	59 660 000
90. Liikuntatoimi	—
30. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)	—

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	84 495 000
01. Hallinto ja tutkimus	1 000 000
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
10. Maaseudun kehittäminen	85 750 000
40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	15 750 000
44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	—
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	70 000 000
20. Maa- ja elintarviketalous	-3 700 000
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha), vähennystä	-3 700 000

Pääluokka 31		23
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v) ...		—
46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v) ...		—
40. Luonnonvaratalous		1 000 000
22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		2 000 000
47. Tuki joutoalueiden metsitykseen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä		-1 000 000
64. Metsähallitus		—
70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen		445 000
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		445 000

Pääluokka 31		
31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA		139 149 000
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot		98 943 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		80 000
02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-80 000
04. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		411 000
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha), lisäystä		98 532 000
10. Liikenne- ja viestintäverkot		11 552 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)		—
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		11 552 000
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)		—
20. Liikenteen ja viestinnän palvelut		28 654 000
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha), lisäystä		22 500 000
51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		6 154 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA		-335 288 000
01. Hallinto		-7 710 000
01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		150 000
03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-150 000
05. Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		560 000
10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)		—
40. Valtionavustus kestävää kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille (siirtomääräraha 3 v), lisäystä		650 000
41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha), vähennystä		-10 870 000
51. Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (arviomääräraha), lisäystä		300 000
95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha), lisäystä		1 650 000
20. Uudistuminen ja vähähiilisyys		-239 048 000
40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha), vähennystä		-15 000 000
41. Energiatuki (arviomääräraha), vähennystä		-201 792 000
44. Suomen elpymis- ja palautumisvälineen mukainen investointituki vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (arviomääräraha)		13 400 000
47. Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)		—
48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha), vähennystä ...		-41 131 000
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha), lisäystä		5 000 000
87. Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha), lisäystä		475 000
30. Työllisyys ja yrittäjyys		-74 530 000
32. Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-4 500 000
40. Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v), vähennystä		-650 000
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		47 000 000
55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha), vähennystä		-17 000 000
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesipolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha), vähennystä		-99 380 000
40. Yritysten erityisrahoitus		-14 000 000
47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha), vähennystä		-15 000 000
60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha), lisäystä		1 000 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	-28 221 000
02. Valvonta	6 375 000
05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	375 000
09. Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	3 400 000
20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha), lisäystä	2 600 000
20. Työttömyysturva	-30 000 000
52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha), vähennystä	-30 000 000
30. Sairausvakuutus	-60 150 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha), vähennystä	-60 150 000
40. Eläkkeet	29 054 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	27 754 000
53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (arviomääräraha), lisäystä	1 300 000
50. Veteraanien tukeminen	2 400 000
52. Sotilasvammalain mukaiset korvaukset (arviomääräraha), lisäystä	2 400 000
60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen	2 700 000
30. Valtion korvaus terveydenhuollon ja sosiaalihuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-1 000 000
31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	3 700 000
70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen	21 400 000
20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	21 400 000

Pääluokka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	10 600 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	10 000 000
61. Vesien- ja ympäristöhoidon tukeminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	10 000 000
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	600 000
06. Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma (siirtomääräraha 3 v)	600 000
31. Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen (siirtomääräraha 3 v)	—
34. Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen (siirtomääräraha 3 v)	—

Pääluokka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	-57 250 000
01. Valtionvelan korko	-60 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha), vähennystä	-60 000 000
09. Muut menot valtionvelasta	2 750 000
20. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha), lisäystä ..	2 750 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**-441 962 000**

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentilta vähennetään 141 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu veropohjaennusteen heikkenemisestä sekä vuoden 2023 verotuksen valmistumisesta saaduista ennakkotiedoista.

2024 III lisätalousarvio	-141 000 000
2024 I lisätalousarvio	-503 000 000
2024 talousarvio	26 596 000 000
2023 tilinpäätös	24 589 546 494
2022 tilinpäätös	12 784 019 782

02. Yhteisövero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 81 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennakoitua suuremmista kertymätiedoista sekä veropohjaennusteen päivittämisestä.

2024 III lisätalousarvio	81 000 000
2024 II lisätalousarvio	-469 000 000
2024 I lisätalousarvio	-173 000 000
2024 talousarvio	6 118 000 000
2023 tilinpäätös	5 746 308 086
2022 tilinpäätös	5 538 201 118

03. Korkotulojen lähdevero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys johtuu ennakoitua suuremmista kertymätiedoista.

2024 III lisätalousarvio	20 000 000
2024 II lisätalousarvio	106 000 000
2024 talousarvio	148 000 000
2023 tilinpäätös	45 645 093
2022 tilinpäätös	15 265 100

04. Perintö- ja lahjaverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 320 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ennustettua korkeammista kertymätiedoista.

2024 III lisätalousarvio	320 000 000
2024 II lisätalousarvio	115 000 000
2024 talousarvio	817 000 000
2023 tilinpäätös	1 169 419 884
2022 tilinpäätös	901 192 597

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentilta vähennetään 252 000 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloarvion muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 180 000 000 euroa ennakoitua pienemmistä arvonlisäveron kertymätiedoista johtuen ja 92 000 000 euroa makrotaloudellisen tilannearvion päivittämisestä johtuen sekä lisäyksenä 20 000 000 euroa valtion hankkeiden vaikutusarvioiden tarkentumisesta johtuen.

2024 III lisätalousarvio	-252 000 000
2024 II lisätalousarvio	107 000 000
2024 I lisätalousarvio	-723 000 000
2024 talousarvio	22 579 000 000
2023 tilinpäätös	21 404 692 530
2022 tilinpäätös	21 321 760 312

03. Apteekkivero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 7 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu apteekkien liikevaihtoon perustuvan ennakoidun apteekkiveron kertymisen tarkentumisesta.

2024 III lisätalousarvio	7 000 000
2024 II lisätalousarvio	11 000 000
2024 talousarvio	190 000 000
2023 tilinpäätös	218 210 247
2022 tilinpäätös	206 510 257

08. Valmisteverot*01. Tupakkavero*

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 164 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tupakkaveron korotuksesta, jonka ehdotetaan tulevan voimaan 1.11.2024. Korotus siirtää verotuottoa vuodelta 2025 vuodelle 2024, koska tupakkatuotteita varastoidaan eli luovutetaan verolliseen kulutukseen suuria määriä ennen veronkorotuksia matalammilla verotasoilla ja marraskuussa tehtävästä veronkorotuksesta johtuen näistä luovutuksista kertyy veroa valtion budjettiin jo vuoden 2024 puolella. Verotuottoennusteessa on myös otettu huomioon kertymätiedot alkuvuodelta.

2024 III lisätalousarvio	164 000 000
2024 talousarvio	1 162 000 000
2023 tilinpäätös	1 156 229 725
2022 tilinpäätös	1 115 461 061

10. Muut verot*05. Varainsiirtovero*

Momentilta vähennetään 56 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys johtuu ennakoitua pienemmistä kertymätiedoista sekä veropohjaennusteen päivittämisestä.

2024 III lisätalousarvio	-56 000 000
2024 II lisätalousarvio	-23 000 000
2024 talousarvio	629 000 000
2023 tilinpäätös	608 766 074
2022 tilinpäätös	936 399 468

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

27. Puolustusministeriön hallinnonala

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 57 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu FMS-maksujärjestelyjen korkotuottojen arvion tarkentumisesta.

2024 III lisätalousarvio	57 000 000
2024 talousarvio	106 020 000
2023 tilinpäätös	41 992 471
2022 tilinpäätös	5 861 121

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 1 523 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomenlinnan hoitokunnan kiinteistöveron palautuksesta.

2024 III lisätalousarvio	1 523 000
2024 I lisätalousarvio	16 500 000
2024 talousarvio	4 000 000
2023 tilinpäätös	19 901 437
2022 tilinpäätös	84 213 398

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Suomen CAP-suunnitelman 2023—2027 toimeenpanon suunniteltua hitaammasta käynnistymisestä.

2024 III lisätalousarvio	-30 000 000
2024 talousarvio	340 000 000
2023 tilinpäätös	223 904 695
2022 tilinpäätös	460 053 411

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Hallinnonalan virastojen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 20 184 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 12 618 000 euroa on EU:n myöntämää CEF-tukea ja 7 566 000 euroa EU:n myöntämää sotilaallisen liikkuvuuden tukea.

CEF-tuki koostuu osuuksista hankkeille Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen, Vt 6 Korian kohta ja Kemin Ajoksen meriväylän syventäminen.

Perusväylänpidon sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden 7 566 000 euron osuus maksatuksista huomioidaan valtion yleiskatteisena tulona, koska perusväylänpitoon lisättiin niitä vastaava määräraha jo vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa.

2024 III lisätalousarvio	20 184 000
2024 II lisätalousarvio	51 106 000
2024 talousarvio	1 500 000
2023 tilinpäätös	34 367 830
2022 tilinpäätös	35 292 954

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 25 788 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että tulokertymässä otetaan huomioon ne hallinnonalan tulot ja takaisinperinnät sekä tileistä poistot, joita varten ei ole erillistä tulomomenttia tai joita ei voida ottaa huomioon menomomenteilla.

Selvitysosa: Lisäys on Veikkaus Oy:n voittovaroista tälle vuodelle kuuluva taseesta purku.

Perustelujen täydennys aiheutuu tarpeesta huomioida myös takaisinperintöihin liittyvät tileistä poistot.

2024 III lisätalousarvio	25 788 000
2024 II lisätalousarvio	8 000 000
2024 talousarvio	15 600 000
2023 tilinpäätös	18 029 935
2022 tilinpäätös	14 999 727

39. Muut sekalaiset tulot

04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 200 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu käyttämättä jäävien siirtomäärärahojen arvion tarkentumisesta.

2024 III lisätalousarvio	200 000 000
2024 II lisätalousarvio	300 000 000
2024 talousarvio	300 000 000
2023 tilinpäätös	11 299 970 241
2022 tilinpäätös	646 860 402

20. Elpymis- ja palautumistukivälineen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 29 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneesta arviosta vuosittaisesta tulokertymästä.

2024 III lisätalousarvio	29 000 000
2024 I lisätalousarvio	-155 100 000
2024 talousarvio	745 000 000
2023 tilinpäätös	—
2022 tilinpäätös	—

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 78 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneesta korkotuloarviosta. Korkotuloarviota on tarkistettu toteutuneiden sijoitusten sekä toteutuneen korkotasokehityksen mukaisesti. Loppuvuoden korkoarvio perustuu 3,00 prosentin keskimääräiseen korkoon ja 6,0 mrd. euron keskimääräiseen kassan kokoon.

2024 III lisätalousarvio	78 900 000
2024 talousarvio	191 100 000
2023 tilinpäätös	194 704 307
2022 tilinpäätös	26 971 928

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentilta vähennetään 967 357 000 euroa.

Selvitysosa: Tuloarvion muutoksessa on otettu huomioon velanhallinnan erien lisäyksenä emissiovoittoihin ja -tappioihin yhteensä 195 000 000 euroa.

Edellä mainittujen muutosten ja tässä lisätalousarvioesityksessä ehdotettujen tuloarvioiden ja määrärahojen muutosten johdosta nimellisarvoiseen nettolainanottoon voidaan merkitä vähennystä 1 162 357 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä vuonna 2024 on 11 966 757 000 euroa.

Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä vuonna 2024 on 11 771 757 000 euroa.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Nimellisarvoinen nettolainanotto	11 967
Emissiovoitot	35
Emissiotappiot	-230
Nettotulot	11 772
2024 III lisätalousarvio	-967 357 000
2024 II lisätalousarvio	-193 865 000
2024 I lisätalousarvio	1 491 284 000
2024 talousarvio	11 441 695 000
2023 tilinpäätös	12 697 725 659
2022 tilinpäätös	11 313 723 566

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 21 EDUSKUNTA

30. Ulkopoliittinen instituutti

01. Ulkopoliittisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksellä varmistetaan instituutin toiminnan jatkuvuus turvaamalla määräaikaisten tutkijanpaikkojen palkat.

2024 III lisätalousarvio	200 000
2024 talousarvio	4 827 000
2023 tilinpäätös	4 309 000
2022 tilinpäätös	4 082 000

Pääluokka 22

TASAVALLAN PRESIDENTTI

02. Tasavallan presidentin kanslia

01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Presidentinlinnan ja Kultarannan kulunvalvonnan uusimisesta.

2024 III lisätalousarvio	600 000
2024 talousarvio	8 977 000
2023 tilinpäätös	8 871 000
2022 tilinpäätös	8 669 000

Pääluokka 23 VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 370 000 euroa.

Momentin määräraha muutetaan kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Lisäyksestä 1 100 000 euroa aiheutuu valtioneuvoston tilannekuvajärjestelmän loppuun saattamisesta ja 1 270 000 euroa lausuntopalvelun uudistamisesta, mistä 270 000 euroa on siirtoa momentilta 25.01.01.

2024 III lisätalousarvio	2 370 000
2024 II lisätalousarvio	2 214 000
2024 talousarvio	165 769 000
2023 tilinpäätös	155 283 000
2022 tilinpäätös	145 188 000

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että valtio saa luopua omistuksestaan Gasum Oy:ssä, Kemijoki Oy:ssä ja Posti Group Oyj:ssä siten, että valtion omistusosuudeksi jää kussakin yhtiössä kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta vähintään 33,4 prosenttia sekä siten, että valtio saa luopua omistuksestaan Finavia Oyj:ssä ja VR Yhtymä Oyj:ssä siten, että valtion omistusosuudeksi jää kussakin yhtiössä vähintään 50,1 prosenttia kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta. Samalla kumotaan tarpeettomana vuoden 2016 toisen lisätalousarvion momentille 23.10.88 kirjattu ehto, jonka mukaan valtio saa luopua omistuksestaan Kemijoki Oy:ssä kokonaan sen jälkeen, kun yhtiötä koskeva osakassopimus on allekirjoitettu.

Selvitysosa: Omistusrajamuutokset perustuvat valtioneuvoston 23.5.2024 hyväksymään valtion omistajapolitiikkaa koskevaan periaatepäätökseen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	-200 000
2024 talousarvio	5 700 000
2023 tilinpäätös	5 700 000
2022 tilinpäätös	441 113 542

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 774 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu ulkoministeriön hoitamien investointisuojaosopimuskiistoihin liittyvien asianajopalveluiden hankinnasta.

2024 III lisätalousarvio	774 000
2024 II lisätalousarvio	3 032 000
2024 talousarvio	256 050 000
2023 tilinpäätös	262 819 000
2022 tilinpäätös	267 222 000

29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 340 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu yleisen arvonlisäverokannan noususta.

2024 III lisätalousarvio	340 000
2024 talousarvio	14 220 000
2023 tilinpäätös	14 386 590
2022 tilinpäätös	13 833 491

10. Kriisinhallinta

20. Suomalaisen kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	1 150 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	5 694 000
05.	Yhteiset menot	7 347 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	-
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 466 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	20 008 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	231 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	8 803 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	742 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 700 000
25.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	502 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	5 978 000
27.	EUNAVFOR ASPIDES -operaation menot	407 000
28.	Prosperity Guardian -operaation menot	215 000
29.	YK:n rauhanturvaamisen hankkeet	400 000
30.	NSATU/ NATO Security Assistance and Training for Ukraine	122 000
Yhteensä		54 765 000

Selvitysosa: Suomi lähettää uuteen Naton NSATU (Nato Security Assistance and Training for Ukraine) -operaatioon kaksi sotilasta esikuntatehtäviin, minkä johdosta käyttösuunnitelmaan on lisätty uusi kohta 30.

Käyttösuunnitelmakohdan 14. lisäys aiheutuu määräaikaisesta päivärahan korotuksesta 1.3.2024 alkaen ja käyttösuunnitelmakohdan 26. lisäys operaation henkilöstökustannusten noususta operaation suunnitteluperusteiden tarkennuttua.

Käyttösuunnitelmakohdan 15. vähennys aiheutuu Suomen osallistumisen päättymisestä EUTM/Malin koulutusoperaatioon ja käyttösuunnitelma-kohtien 04., 05. ja 25. vähennykset aiheutuvat operaatioiden suunnitteluperusteiden tarkentumisesta.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	-150 000
05.	Yhteiset menot	-372 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	+250 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	-300 000
25.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	-200 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	+650 000
30.	NSATU/ NATO Security Assistance and Training for Ukraine	+122 000
Yhteensä		-

24.10

41

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	1 685 000
2024 talousarvio	53 080 000
2023 tilinpäätös	46 395 834
2022 tilinpäätös	39 611 503

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 770 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 200 000 euroa Helsinki-hallin pakkolunastukseen liittyvän erillislainsäädännön valmisteluun sekä vähennyksenä 270 000 euroa siirtona momentille 23.01.01 lausuntopalvelun uudistamiseen ja 700 000 euroa siirtona momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-770 000
2024 II lisätalousarvio	-13 000
2024 talousarvio	25 198 000
2023 tilinpäätös	24 320 000
2022 tilinpäätös	25 647 000

03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 50 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-50 000
2024 talousarvio	18 239 000
2023 tilinpäätös	13 557 000
2022 tilinpäätös	12 246 000

05. Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 50 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-50 000
2024 talousarvio	10 110 000
2023 tilinpäätös	10 442 000
2022 tilinpäätös	10 193 000

20. Erytymenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 7 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tuomioistuinten oikeudenkäyntimenettelyyn liittyvien käännös- ja tulkkauspalvelujen sekä todistelukustannusten kasvusta.

2024 III lisätalousarvio	7 200 000
2024 talousarvio	13 943 000
2023 tilinpäätös	15 619 838
2022 tilinpäätös	12 198 300

29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 7 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu oikeusministeriön hallinnonalan toiminnan volyymin kasvusta ja 1.9.2024 arvonlisäverokannan muutoksesta.

2024 III lisätalousarvio	7 400 000
2024 talousarvio	51 510 000
2023 tilinpäätös	54 511 475
2022 tilinpäätös	48 618 894

51. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Psykoterapiakeskus Vastaamon rikosasian korvauskäsittelyn korvausmenoista.

2024 III lisätalousarvio	3 000 000
2024 talousarvio	19 000 000
2023 tilinpäätös	18 365 277
2022 tilinpäätös	13 910 756

10. Tuomioistuimet

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-500 000
2024 II lisätalousarvio	1 950 000
2024 talousarvio	328 414 000
2023 tilinpäätös	304 832 000
2022 tilinpäätös	290 722 000

15. Oikeuspalvelut

01. Oikeusapu- ja edunvalvontapiirien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 250 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-250 000
2024 talousarvio	92 964 000
2023 tilinpäätös	91 136 000
2022 tilinpäätös	84 426 000

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 6 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu oikeusapulain mukaista yksityisten oikeusavustajien korvausten kasvusta.

2024 III lisätalousarvio	6 900 000
2024 talousarvio	80 410 000
2023 tilinpäätös	83 899 483
2022 tilinpäätös	82 380 286

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta

01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 150 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-150 000
2024 talousarvio	110 012 000
2023 tilinpäätös	112 132 000
2022 tilinpäätös	108 951 000

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 150 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-150 000
2024 talousarvio	63 201 000
2023 tilinpäätös	59 038 000
2022 tilinpäätös	56 577 000

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 50 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 25.50.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

2024 III lisätalousarvio	-50 000
2024 talousarvio	284 542 000
2023 tilinpäätös	250 626 000
2022 tilinpäätös	240 325 000

50. Vaalimenot

01. Vaalipiirilautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momenteilta 25.01.01, 25.01.03, 25.01.05, 25.10.03, 25.15.01, 25.20.01, 25.30.01 ja 25.40.01 vaalipiirilautakuntien henkilöstömenoihin.

Vuonna 2024 on järjestetty kahdet valtiolliset vaalit: presidentinvaali, jossa järjestettiin kaksi vaalikierrosta, ja europarlamenttivaalit. Lisäksi vaalihenkilöstön palkkojen ja palkkioiden perusteita on ollut tarve yhdenmukaistaa.

2024 III lisätalousarvio	1 900 000
2024 talousarvio	5 250 000

20. Vaalimenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu presidentinvaalin ja europarlamenttivaalien ennakoitua suuremmista menoista. Keskeisin syy menojen kasvuun on postimaksujen yksikkökustannusten nousu.

2024 III lisätalousarvio	900 000
2024 II lisätalousarvio	335 000
2024 talousarvio	43 086 000
2023 tilinpäätös	26 885 904
2022 tilinpäätös	14 879 520

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksellä tuetaan sisäministeriön sopeutumista sille kohdistettuihin määrärahasäästöihin.

2024 III lisätalousarvio	300 000
2024 talousarvio	19 410 000
2023 tilinpäätös	18 332 000
2022 tilinpäätös	18 022 000

21. Sisäministeriön hallinnonalan kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 300 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	1 432 000
2023 tilinpäätös	1 342 000
2022 tilinpäätös	1 562 000

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 31 400 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tarvearvion muutoksesta.

2024 III lisätalousarvio	-31 400 000
2024 talousarvio	231 400 000
2023 tilinpäätös	177 176 700
2022 tilinpäätös	137 954 371

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Suomen meripelastusseuralle tehtävästä avustuksesta meripelastusveneiden hankintaan, ylläpitoon ja korjauksiin.

2024 III lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	3 775 000
2023 tilinpäätös	990 000
2022 tilinpäätös	580 000

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 400 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 1 207 000 euroa tehokkaan rahanpesun estämisen valvontaan ja täytäntöönpanon varmistamiseen (RRF pilari2) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoitua tehokkaan rahanpesun estämisen valvontaan ja täytäntöönpanon varmistamiseen (RRF pilari2).

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	400 000
2024 II lisätalousarvio	468 000
2024 talousarvio	946 436 000
2023 tilinpäätös	887 921 000
2022 tilinpäätös	828 938 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 5 000 000 euroa suojelupoliisin kriittisten suorituskykyjen ja toiminnan turvaamiseen ja vähennyksenä 10 000 000 euroa uuden toimitilan ICT-varustautumiseen osoitetun määrärahan tarpeen myöhentymisestä toimitilahankkeen viivästymisen johdosta. Vähennettävä määräraha ehdotetaan uudelleenbudjetoitavaksi vuosia 2025 ja 2026 koskeissa talousarvioissa.

2024 III lisätalousarvio	-5 000 000
2024 I lisätalousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	66 752 000
2023 tilinpäätös	46 890 000
2022 tilinpäätös	46 819 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 5 400 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen aiheutuu momentin määrärahan suunniteltua vähäisemmästä käytöstä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	6 668 000
2023 tilinpäätös	7 668 000
2022 tilinpäätös	2 608 000

21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmän kehitystyöhön liittyviin palveluhankintoihin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu KEJO-järjestelmän kehittämiskustannuksista.

2024 III lisätalousarvio	3 000 000
2024 I lisätalousarvio	3 000 000
2023 tilinpäätös	6 850 000
2022 tilinpäätös	6 850 000

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 5 345 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 655 000 euroa aiheutuu toteutuneista välineellistetyn laittoman maahantulon hallinnan ylimääräisistä kuluista aikaväliltä 19.3.—15.8.2024 ja 1 690 000 euroa radioteknisen valvontajärjestelmän käyttö- ja ylläpitokuluista.

2024 III lisätalousarvio	5 345 000
2024 II lisätalousarvio	3 543 000
2024 I lisätalousarvio	12 174 000
2024 talousarvio	333 649 000
2023 tilinpäätös	312 030 000
2022 tilinpäätös	302 516 000

70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 18 250 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää:

9) radioteknisen valvontajärjestelmän hankintaan liittyviin suunnittelu-, hankinta- ja koulutus-kustannuksiin.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös käyttötarkoituskohdissa 5)—9) enintään vuosittain 31 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkauksiin ja myös muihin kulutusmenoihin.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä viisivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 15 993 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 7 050 000 euroa aiheutuu radioteknisen valvontajärjestelmän (RTV) hankinnan kustannuksista, 10 200 000 euroa valvontalentokoneiden järjestelmähankinnasta ja 1 000 000 euroa siirrosta momentilta 33.60.30 valvontalentokoneiden potilassiirtokapasiteetin hankkimiseen.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	18 250 000
2024 II lisätalousarvio	11 000 000
2024 I lisätalousarvio	74 000 000
2024 talousarvio	179 000 000
2023 tilinpäätös	325 000 000
2022 tilinpäätös	11 000 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siitä, että Hätäkeskuslaitoksen ydintoiminnalle asetettu htv-tavoite ei toteudu, koska henkilöstöä on poistunut arvioitua enemmän ja koulutusmäärät eivät ole riittäneet kattamaan vajetta.

2024 III lisätalousarvio	-1 000 000
2024 talousarvio	77 057 000
2023 tilinpäätös	72 239 000
2022 tilinpäätös	69 367 000

40. Maahanmuutto

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 42 384 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu arviomäärärahan tarkistamisesta.

2024 III lisätalousarvio	42 384 000
2024 II lisätalousarvio	-59 784 000
2024 talousarvio	320 570 000
2023 tilinpäätös	254 380 108
2022 tilinpäätös	272 307 000

63. Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 4 267 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarvearvion muutoksesta.

2024 III lisätalousarvio	4 267 000
2024 II lisätalousarvio	-35 587 000
2024 talousarvio	100 726 000
2023 tilinpäätös	99 074 029
2022 tilinpäätös	66 124 963

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 15 213 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 2 300 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen Puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärarahasta peruutetaan 2 730 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 4 708 000 euroa aiheutuu Ukrainalle annettavan tuen kustannuksista, 7 625 000 euroa Naton rauhanajan tehtävien kustannuksista, 150 000 euroa kansallisen avaruustilannekeskuksen perustamisen kustannuksista ja 2 730 000 euroa vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaltuudesta peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista vuodelle 2024.

Lisäksi palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien tarve on kasvanut 300 000 euroa vuokrien nousun ja subventioon oikeutettujen henkilöiden sekä palvelussuhdeasuntojen määrän kasvun johdosta. Muutos ei edellytä lisämäärärahaa.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	15 213 000
2024 II lisätalousarvio	85 256 000
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 357 200 000
2023 tilinpäätös	2 253 291 000
2022 tilinpäätös	2 152 420 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään lisäystä 42 455 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 296 544 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuonna 2024 Puolustusvoimat saa tehdä Ukrainaan luovutetun materiaallisen suorituskyvyn korvaushankintoihin liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua lisätalousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2024—2027 enintään 133 211 000 euroa (Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat 2024 -tilausvaltuus, UKR 2024).

Momentin perusteluja muutetaan siten, että

1) Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat 2023 (UKR 2023) -tilausvaltuuden enimmäismäärää lisätään 277 216 000 euroa siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2023—2032 enintään 2 303 789 000 euroa.

2) Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2024 (PVKEH 2024) -tilausvaltuuden enimmäismäärää lisätään 44 314 000 euroa siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2024—2028 enintään 160 324 000 euroa.

Vuoden 2020 talousarviossa myönnetystä viisivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 46 455 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 46 455 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoitina ja 15 000 000 euroa Nato-integraation toimeenpanoon johdosta sekä vähennyksenä 19 000 000 euroa Ukrainan korvaushankintojen (UKR 2023) -tilausvaltuuden rahoituksen siirrosta vuodelta 2024.

Muiden puolustusmateriaalihankintojen määrärahan lisäyksestä 2 141 000 euroa aiheutuu peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista ja 15 000 000 euroa Nato-integraation toimeenpanosta.

UKR 2023 -tilausvaltuuden enimmäismäärän lisäys 277 216 000 eurolla aiheutuu Puolustusvoimien Ukrainaan luovuttaman materiaalin korvaavista hankinnoista.

PVKEH 2024 -tilausvaltuuden enimmäismäärän lisäys 44 314 000 eurolla aiheutuu vuoden 2020 talousarviossa myönnettyjen siirtomäärärahojen uudelleenbudjetoinnista tilausvaltuudelle. Lisäys kohdistuu tilausvaltuuden vuoden 2024 vuosiosuuteen. Määrärahan käyttötarkoitus ei muutu alkuperäisestä.

Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2014, 2016 ja 2017 -tilausvaltuuksien siirtomäärärahaa peruutetaan yhteensä 46 455 000 euroa. Määrärahat budjetoidaan uudelleen PVKEH 2024 -tilausvaltuuteen vuodelle 2024. Edellisillä tilausvaltuuksilla solmittujen sopimusten menoja siirryy vuodelta 2024 eteenpäin.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Edellä mainittujen muutosten seurauksena määrärahasta arvioidaan vuonna 2024 käytettävän 1 063 393 000 euroa tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 61 160 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 296 544 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Valtuustaulukko muuttuu tilausvaltuusmuutosten johdosta seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2017) -tilausvaltuus	20 087	32 684				52 771
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2018) -tilausvaltuus	35 220	29 500	230			64 950
Laivue 2020 -tilausvaltuus		182 294	182 638	111 282	56 584	532 798
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2020) -tilausvaltuus	5 970	2 065	4 920	605		13 560
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2021) -tilausvaltuus	180 135	63 075	53 933	27 727	18 000	342 870
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2022) -tilausvaltuus	48 609	47 070	66 550	40 480	10 000	212 709
Puolustuskyvyn parantaminen (PVPAR 2022) -tilausvaltuus	330 215	287 850	205 115	255 250		1 078 430
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2023) -tilausvaltuus	129 047	134 420	174 220	101 780	221 900	761 367
Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat (UKR 2023) -tilausvaltuus	253 506	226 924	339 984	351 982	1 090 179	2 262 575
Vanhat valtuudet yhteensä	1 002 789	1 005 882	1 027 590	889 106	1 396 663	5 322 030
Uudet tilausvaltuudet						
Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen (PVKEH 2024) -tilausvaltuus	60 604	37 750	28 965	20 425	12 580	160 324
Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat (UKR 2024) -tilausvaltuus		40 768	41 080	51 363		133 211
Uudet tilausvaltuudet yhteensä	60 604	78 518	70 045	71 788	12 580	293 535
Valtuudet yhteensä	1 063 393	1 084 400	1 097 635	960 894	1 409 243	5 615 565

2024 III lisätalousarvio	42 455 000
2024 II lisätalousarvio	-165 493 000
2024 talousarvio	1 544 135 000
2023 tilinpäätös	1 926 520 000
2022 tilinpäätös	1 289 500 000

19. Monitoimihävittäjien hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentilta vähennetään 436 000 000 euroa.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

01.	Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuuden (HX 2021) käytöstä aiheutuvat menot	651 000
02.	Monitoimihävittäjien hankinnan muu rahoitus (enintään)	177 282
03.	Indeksimenot	106 160
04.	Valuuttakurssimenot	131 900
Yhteensä		1 066 342

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuuden menoajoitusmuutoksesta vuodelta 2024 vuodelle 2028 hankinnan menojen ajoittumisen tarkentumisen johdosta ja on kohdennettu käyttösuunnitelmakohtaan 01.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Monitoimihävittäjien hankinta						
2021 -tilausvaltuus (HX 2021)	651 000	1 415 000	1 221 000	1 200 000	2 757 000	7 244 000
Menot yhteensä	651 000	1 415 000	1 221 000	1 200 000	2 757 000	7 244 000

2024 III lisätalousarvio	-436 000 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	1 502 342 000
2023 tilinpäätös	1 417 953 000
2022 tilinpäätös	330 028 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	5 252 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	1 754 000
04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	2 500 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	7 302 000
06.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	373 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	8 030 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	10 300 000
09.	EUNAVFOR ASPIDES	197 000
10.	Prosperity Guardian	151 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	604 000
12.	EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot	297 000
13.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	6 245 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	11 539 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	456 000
17.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	219 000
18.	NSATU / NATO Security Assistance and Training for Ukraine	75 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	504 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	6 478 000
Yhteensä		62 276 000

Selvitysosa: Ukrainaan tukemiseen liittyen käyttösuunnitelmaan on lisätty uusi kohta 18. NSATU / NATO Security Assistance and Training for Ukraine.

Käyttösuunnitelmakohtaan 04. lisäyksellä varmistetaan operaatiossa tuhoutuneen materiaalin korvaavia hankintoja.

Käyttösuunnitelmakohtien 04., 07. ja 18. lisäykset katetaan käyttösuunnitelmakohtaan 20. vähennyksellä.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

04.	Resolute Support -operaatio, Afganistan	+1 400 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	+1 070 000
18.	NSATU / NATO Security Assistance and Training for Ukraine	+75 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	-2 545 000
Yhteensä		-

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

27.30

57

2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	-3 834 000
2024 talousarvio	66 110 000
2023 tilinpäätös	67 535 000
2022 tilinpäätös	67 178 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

25. Metallirahamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu käyttörahojen takaisinlunastuksesta Suomen Pankilta. Valtiolla on velvollisuus lunastaa Suomen Pankilta sen hallussa olevat metallirahat siltä osin kuin niiden nimellisarvo ylittää 10 % Suomessa liikkeelle lasketuista kolikoista (Neuvoston asetus (EY) N:o 3603/93, 6 artikla) tai tätä alemman, valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin metallirahalain (216/1998) 2 §:n 3 momentin nojalla sopiman määrän.

Käteisen rahan yleinen käytön vähentyminen on johtanut käyttörahojen palautumiseen enenevässä määrin Suomen Pankkiin ja arvioitua suurempaan lunastustarpeeseen.

2024 III lisätalousarvio	2 800 000
2024 talousarvio	210 000
2023 tilinpäätös	2 705 615
2022 tilinpäätös	-2 216 999

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 896 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 977 000 euroa turvallisuustason nostoon, 3 000 000 euroa lainsäädäntömuutosten aiheuttamiin investointitarpeisiin ja 120 000 euroa siirtona momentilta 28.70.01 Edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -hankkeeseen sekä vähennyksenä 126 000 euroa Valtorin laskutusikäytäntöjen muutoksesta ja 75 000 euroa Turvallisuustason nosto Verohallinnossa -hankkeelle myönnetyn investointirahoituksen kohdennuksesta siirtoina momentille 28.10.03.

2024 III lisätalousarvio	3 896 000
2024 II lisätalousarvio	1 820 000
2024 talousarvio	425 043 000
2023 tilinpäätös	411 707 000
2022 tilinpäätös	410 681 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 900 000 euroa aiheutuu Ukrainan ja Venäjän välisen sodan aiheuttamista pakotteiden valvonnan tiedonhankinnan, analysoinnin ja esitutkinnan kustannuksista ja 900 000 euroa välineellistetystä maahantulosta johtuvasta Itärajan rajanylityspaikkojen sulkemisesta aiheutuvista kustannuksista.

2024 III lisätalousarvio	1 800 000
2024 II lisätalousarvio	847 000
2024 talousarvio	207 749 000
2023 tilinpäätös	200 107 000
2022 tilinpäätös	193 323 000

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 881 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 500 000 euroa aiheutuu positiivisen luottorekisterin laajennuksesta kattamaan myös taloyhtiölainat, 180 000 euroa siirrosta momentilta 28.70.02 Valtiokonttorin tietoluovutuksien laajennusvaikutuksiin sekä 126 000 euroa Valtorin laskutusikäntöjen muutoksesta ja 75 000 euroa Turvallisuustason nosto Verohallinnossa -hankkeelle myönnetyn investointirahoituksen kohdennuksesta siirtoina momentilta 28.10.01.

2024 III lisätalousarvio	3 881 000
2024 talousarvio	43 254 000
2023 tilinpäätös	36 925 000
2022 tilinpäätös	32 425 000

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 3 320 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarkentuneista ennusteista kaksinkertaisen verotuksen huojentamista kansainvälisiin verosopimuksiin liittyen.

2024 III lisätalousarvio	3 320 000
2024 II lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	2 000 000
2023 tilinpäätös	4 529 549
2022 tilinpäätös	3 663 307

95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 25 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kasvaneista tuloverotuksen luonnollisten henkilöiden ennakonpalautuksista, viitekorkopäätöksen vaikutuksesta ja tuloverotuksen veroprosentin muuttumisesta vuosituloperusteiseksi aiemman kuukausiperusteisen rajan sijaan.

2024 III lisätalousarvio	25 000 000
2024 II lisätalousarvio	10 000 000
2024 talousarvio	23 200 000
2023 tilinpäätös	22 919 642
2022 tilinpäätös	18 812 177

20. Palvelut valtioyhteisölle

88. Senaatti-konsernin liikelaitokset

4. Suostumukset

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan siirtämään Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:n valtion omistuksessa olevat osakkeet hallinnansiirtona valtiovarainministeriölle osakkeiden käyvällä arvolla. Siirto merkitään liikelaitoksen muun oman pääoman vähennykseksi.

Valtioneuvosto päättää luovutuksen tarkemmista ehdoista.

Selvitysosa: Valtion omistusosuus Suomen Yliopistokiinteistö Oy:stä on 33,85 %. Siirron seurauksena Senaatti-kiinteistöjen omavaraisuusaste laskee noin 1,5 prosenttiyksiköllä. Senaatti-kiinteistöjen vuoden 2024 budjetoitu omavaraisuusaste on 54 %.

Osakkeiden käypä arvo on arviolta noin 171,3 milj. euroa, joten siirrolle on saatava eduskunnan suostumus.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	—
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	—
2022 tilinpäätös	—

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 450 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 28.70.20 ja aiheutuu tuottavuuden edistämiseen tarkoitetun rahoituksen aikaistamisesta vuodelta 2025 vuodelle 2024. Tuottavuusrahoituksen aikaistuksen tavoitteena on saada Digi- ja väestötietoviraston oikeusturvahankkeen tuotokset käyttöön aiemmin suunniteltua aikaisemmin.

2024 III lisätalousarvio	450 000
2024 talousarvio	63 464 000
2023 tilinpäätös	64 450 000
2022 tilinpäätös	64 468 000

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 650 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu sosiaali- ja terveystoimen rekisteröinnin lisätyöstä. Rekisteröintiin käytettävien järjestelmien keskeneräisyys on aiheuttanut aluehallintovirastoissa rekisterihakemusten käsittelyn ruuhkautumisen ja viivästymisen lisäksi lisäresurssitarpeita mm. asiakkaiden neuvontaan liittyen. Samalla maksullisen toiminnan suoritteista saatavat tulot ovat jääneet merkittävästi niille asetetusta tavoitteista, koska rekisteröintien käsittely on ollut hidasta ja rekisteröintejä tekevän henkilöstön työaikaa on kulunut maksuttomaan toimintaan kuten asiakkaiden neuvontaan ja järjestelmän kehittämiseen.

2024 III lisätalousarvio	650 000
2024 talousarvio	70 493 000
2023 tilinpäätös	71 244 000
2022 tilinpäätös	70 143 000

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Julkisen hallinnon ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 770 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 4 890 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 4 890 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista ja vähennyksenä 120 000 euroa siirrosta momentille 28.10.01 Edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -hankkeeseen.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	4 770 000
2024 II lisätalousarvio	23 402 000
2024 talousarvio	10 270 000
2023 tilinpäätös	13 933 000
2022 tilinpäätös	42 345 000

02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilalahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 180 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 28.10.03 Valtiokonttorin tietoluovutuksien laajennusvaikutuksiin.

2024 III lisätalousarvio	-180 000
2024 talousarvio	4 350 000
2023 tilinpäätös	8 600 000
2022 tilinpäätös	15 600 000

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 20 099 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 50 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2023 siirtynyttä määrärahaa saa käyttää enintään 36 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 20 549 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 20 549 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoitina ja vähennyksenä 450 000 euroa siirtona momentille 28.30.03 Oikeusturvaohjelman vuoden 2025 rahoituksen osittaiseen aikaistamiseen.

Vuoden 2024 osalta määräaikaisen henkilöstön määrää on kasvatettu vastaamaan tuottavuustoimenpiteiden tarvetta.

Vuodelta 2023 siirtyneen määrärahan käyttötarkoitusta on täydennetty, jotta määrärahaa voidaan käyttää uuden käyttötavan mukaisesti alkuperäiseen tarkoitukseen tukemaan hallituksen tuottavuustoimenpiteiden rahoitusta.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	20 099 000
2024 II lisätalousarvio	-1 200 000
2024 talousarvio	3 658 000
2023 tilinpäätös	30 031 000
2022 tilinpäätös	58 003 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 48 218 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 2 751 000 euroa aiheutuu tasoitusmäärän perusteena olevien tulorvioiden muutoksista ja 45 467 000 euroa Ahvenanmaan valtuuskunnan vahvistamasta vuoden 2023 lopullisesta tasoitusmaksusta.

2024 III lisätalousarvio	48 218 000
2024 II lisätalousarvio	1 859 000
2024 I lisätalousarvio	-2 969 000
2024 talousarvio	204 801 000
2023 tilinpäätös	198 415 589
2022 tilinpäätös	202 195 000

34. Ahvenanmaan verotasoitus (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 8 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain 49 §:n 1 momentin mukaisen Ahvenanmaan maakunnalle palautettavan verotasoituksen tarkentuneesta arviosta.

2024 III lisätalousarvio	-8 000 000
2024 II lisätalousarvio	-6 305 000
2024 talousarvio	114 700 000
2023 tilinpäätös	122 550 421
2022 tilinpäätös	84 800 000

90. Kuntien tukeminen

31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 997 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu vuonna 2024 käyttämättä jäävästä yhdistymisavustusten määrärahasta. Käyttämättä jäävä määräraha palautetaan kuntarakennelain 56 a §:n ja 59 §:n mukaisesti kunnille vuoden 2025 talousarviossa osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta momentilla 28.90.30.

2024 III lisätalousarvio	-10 997 000
2024 talousarvio	11 400 000
2023 tilinpäätös	1 052 007
2022 tilinpäätös	1 050 000

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu maatalouden energiaveron palautuksen ja energiaintensiivisten yritysten veronpalautuksen ennakoitua matalammista palautusmääristä.

2024 III lisätalousarvio	-10 000 000
2024 talousarvio	70 000 000
2023 tilinpäätös	80 774 970
2022 tilinpäätös	144 341 487

92. EU ja kansainväliset järjestöt

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 150 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu EU-maksujen tason tarkentumisesta.

2024 III lisätalousarvio	-150 000 000
2024 II lisätalousarvio	-127 982 000
2024 talousarvio	2 286 000 000
2023 tilinpäätös	1 862 720 902
2022 tilinpäätös	2 605 000 000

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu hallitusohjelman mukaisen virastorakennemuutoksen valmistelun ja toimeenpanon edellyttämistä kertaluonteisista lisämäärärahatarpeista.

2024 III lisätalousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	24 506 000
2023 tilinpäätös	22 789 000
2022 tilinpäätös	20 330 000

04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu momentilta 29.01.53 peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista.

2024 III lisätalousarvio	4 000 000
2024 talousarvio	15 840 000
2023 tilinpäätös	39 833 000
2022 tilinpäätös	33 608 487

09. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 90 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu määräaikaisesta lisäyksestä henkilöstömenoihin valitusruuhkan purkamiseksi.

2024 III lisätalousarvio	90 000
2024 talousarvio	681 000
2023 tilinpäätös	669 000
2022 tilinpäätös	652 000

11. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 567 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu aiheettomasti perityn kiinteistöveron palautuksesta.

Palautus on otettu huomioon momentilla 12.29.99.

2024 III lisätalousarvio	1 567 000
2024 II lisätalousarvio	800 000
2024 talousarvio	2 723 000
2023 tilinpäätös	2 298 000
2022 tilinpäätös	2 816 000

12. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Kansallismuseon uudisosan ohjelmistotuotannon käynnistämisestä ja toteuttamisesta.

2024 III lisätalousarvio	800 000
2024 talousarvio	26 491 000
2023 tilinpäätös	25 057 000
2022 tilinpäätös	24 181 000

53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 16 360 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Lisäksi perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 18 300 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 20 360 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista. Lisäksi 4 000 000 euroa budjetoidaan uudelleen momentille 29.01.04 työn ohessa tapahtuvan opiskelun pilotointi- ja kehittämishankkeen toimeenpanon edistämiseksi.

Peruutetusta määrärahasta 16 300 000 euroa kohdistuu jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaan (RRF pilari3) ja 4 060 000 euroa jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämiseen.

Perustelujen muutos aiheutuu kuuden henkilötyövuoden lisäyksestä jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaan (RRF pilari3) hankekauden jatkamisen vuoksi.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	16 360 000
2024 talousarvio	6 348 000
2023 tilinpäätös	23 013 000
2022 tilinpäätös	17 614 000

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista momentin 29.10.20 perusteluihin viitaten.

2024 III lisätalousarvio	400 000
2024 II lisätalousarvio	5 700 000
2024 talousarvio	42 099 000
2023 tilinpäätös	41 065 000
2022 tilinpäätös	41 828 000

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärarahasta peruutetaan 400 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen aiheutuu opetussuunnitelmatyöstä yhden vuosi-
viikkotunnin lisäämiseksi tarkoitetun määrärahan uudelleen kohdennuksesta momentille
29.10.01 valtion kielikoulujen ja koulukotien toiminnan turvaamiseksi.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	-1 000 000
2024 talousarvio	74 750 000
2023 tilinpäätös	48 730 000
2022 tilinpäätös	172 439 000

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 1 775 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin sekä mm. tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen kohdentuvien valtionavustusten pienemmästä käytöstä.

2024 III lisätalousarvio	-1 775 000
2024 II lisätalousarvio	25 205 000
2024 talousarvio	524 425 000
2023 tilinpäätös	490 940 674
2022 tilinpäätös	537 422 346

31. *Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 584 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu kansalaisopistojen laatu- ja kehittämisavustusten pienemmästä käytöstä.

2024 III lisätalousarvio	-584 000
2024 II lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	168 313 000
2023 tilinpäätös	181 722 936
2022 tilinpäätös	175 898 716

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

21. *Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 995 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 29.20.35 valtionavustuksiin lukiokoulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin sekä mm. tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen.

2024 III lisätalousarvio	995 000
2024 talousarvio	23 137 000
2023 tilinpäätös	17 896 000
2022 tilinpäätös	23 410 000

35. *Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 995 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 29.20.21 valtionavustuksiin lukiokoulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin sekä mm. tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen.

2024 III lisätalousarvio	-995 000
2024 talousarvio	305 178 000
2023 tilinpäätös	273 379 214
2022 tilinpäätös	257 161 918

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 6 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 17 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen RRF (pilari3) ja 10 000 000 euroa paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin RRF (pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu avainalojen vauhdittamisen RRF (pilari3) ja paikallisten tutkimusinfrastruktuurien RRF (pilari3) maksatusten ajoitusten muutoksista. Rahoituksen kokonais-tarve vuosina 2022—2026 ei kasva ehdotettujen muutosten johdosta.

2024 III lisätalousarvio	6 000 000
2024 II lisätalousarvio	3 700 000
2024 talousarvio	403 137 000
2023 tilinpäätös	329 681 320
2022 tilinpäätös	331 877 592

70. Opintotuki

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 31 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu valtion takauksen perusteella maksettavaksi tulevien lainojen määrän noususta ja korkoavustuksen käytön kasvusta korkotason nousun vuoksi.

2024 III lisätalousarvio	31 500 000
2024 talousarvio	200 000 000
2023 tilinpäätös	189 061 428
2022 tilinpäätös	135 917 542

80. Taide ja kulttuuri

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määräraha muutetaan kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Selvitysosa: Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	252 000
2023 tilinpäätös	311 029
2022 tilinpäätös	85 815

50. *Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentin perusteluja täydennetään siten, että vuodelta 2022 siirtynyttä Paimion parantolan kiinteistön käyttö- ja ylläpitokustannusten kattamiseen osoitettua määrärahaa saa käyttää Paimion parantolan toiminnasta ja kehittämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Perustelujen täydentäminen mahdollistaa määrärahan käyttämisen kiinteistön käyttö- ja ylläpitokustannusten lisäksi Paimion parantola -säätiölle ja -yhtiölle kohteen kehittämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 I lisätalousarvio	10 267 000
2024 talousarvio	99 535 000
2023 tilinpäätös	27 274 000
2022 tilinpäätös	90 141 000

89. *Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistösaakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 59 660 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 58 000 000 euroa pääoman maksamiseen Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle
- 2) enintään 1 660 000 euroa pääoman maksamiseen Kiinteistö Oy ADM:n vapaaseen pääomaan.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetyn 2 000 000 euron määrärahan maksamisen edellytyksenä on, että valtio on hyväksynyt rakennushankkeen alustavan hankesuunnitelman, museoyhtiö on hakeutunut toiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi, rahoitusratkaisu ei ole EU:n valtioneuvoston vastainen ja museoyhtiö on oikeutettu hakeutumaan toiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi. Lisäksi edellytetään, että verottaja on antanut lainvoimaiset ennakkoratkaisut siitä, että säätiötä pidetään tuloverolain 22 §:ssä ja perintö- ja lahjaverolain 2 §:ssä tarkoitettuna yleishyödyllisenä yhtiönä.

Kohdan 1) määrärahan ensimmäisen, enintään 30 000 000 euron erän maksamisen edellytyksenä on se, että valtio on hyväksynyt säätiön sijoitus- ja varainhoitosuunnitelman, ja säätiö on saanut yksityistä pääomitusta koskevia lahjoituspäätöksiä vähintään 24 000 000 eurolla. Toisen, enintään 28 000 000 euron erän maksamisen edellytyksenä on, että säätiö on saanut yksityistä pääomitusta koskevia sitovia lahjoituspäätöksiä vähintään 30 000 000 eurolla.

Sekä vuoden 2023 talousarvion että kohdan 1) määrärahan käytön edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki osoittaa säätiölle samanaikaisesti saman suuruisen pääoman ja säätiö sitoutuu palauttamaan määrärahan, mikäli rakennushanke raukeaa tai valtio ei hyväksy museorakennuksen rakentamispäätöstä eikä museorakennuksen vuokrasopimusta.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 660 000 euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseon pääomittamiseen annettu suostumus peruutetaan.

Selvitysosa: Määrärahasta 58 000 000 euroa on jäljellä oleva osuus valtion yhteensä 60 milj. euron osuudesta Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääomittamiseen. Vuoden 2023 talousarviossa budjetoidun 1. erän maksamisen ehtoja muutetaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan 19.12.2023 puoltamalla tavalla. Määrärahasta on tarkoitus maksaa säätiölle pääomituksen 2. erä 30 milj. euroa vuonna 2024 ja 3. erä 28 milj. euroa vuonna 2025.

Määrärahasta 1 660 000 euroa aiheutuu Kiinteistö Oy ADM:n pääomittamiseen tarkoitettun määrärahan uudelleenbudjetoinnista hankkeen suunnitteluajataulun viivästymisen vuoksi.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	59 660 000
2023 tilinpäätös	2 000 000
2022 tilinpäätös	4 973 000

90. Liikuntatoimi

30. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Perusteluja on täydennetty alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärällä.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	37 287 000
2023 tilinpäätös	33 797 787
2022 tilinpäätös	53 776 292

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kustannustason noususta sekä yleisen arvonlisäverokannan korotuksesta.

2024 III lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	30 652 000
2023 tilinpäätös	32 209 058
2022 tilinpäätös	33 011 510

10. Maaseudun kehittäminen

40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 15 750 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien nuorten viljelijöiden ja nuorten elinkeinonharjoittajien tilanpidon aloitusavustusten sekä maatalouden investointiavustusten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 15 750 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 15 000 000 euroa on vuoden 2022 talousarvioon sisältyvän ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa (jäljempänä *maaseutuohjelma*) toteuttavien nuorten viljelijöiden ja nuorten elinkeinonharjoittajien tilanpidon aloitusavustusten sekä maatalouden investointiavustusten maksamiseen osoitetun määrärahan uudelleenbudjetointia (EU-osuus 42 %). Muutoksella varmistetaan

maaseutuohjelman mahdollisimman täysimääräinen toteutuminen vuoden 2025 loppuun mennessä.

Lisäyksestä 750 000 euroa on vuoden 2022 toiseen lisätalousarvioon sisältyneen kokonaan kansallisesti maksettaviin biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierrätys- ja hiilensidonta-alan investointiavustuksiin osoitetun määrärahan uudelleenbudjetointia. Käyttämättä jääneen määrärahan uudelleenbudjetoinnilla voidaan edistää hallitusohjelman mukaisen Saaristomeri-ohjelman ja ravinteiden kierrätyksen tavoitteiden toteutumista.

EU-osarahoitteisesti maksettavien maaseutuohjelman ja sen siirtymäkauden avustuksiin liittyvästä lisäyksestä EU-osuutta on 6 300 000 euroa ja valtion osuutta on 8 700 000 euroa sekä kokonaan kansallisesti maksettavien biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierrätys- ja hiilensidonta-alan investointiavustusten osuutta 750 000 euroa.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	15 750 000
2024 talousarvio	114 900 000
2023 tilinpäätös	135 500 000
2022 tilinpäätös	94 245 000

44. Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 2 306 000 euroa.

Selvitysosa: Vuoden 2023 ensimmäisessä lisätalousarviossa momentille myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta maatalouden ja vesiviljelyn määräaikaisten kustannustukien maksamiseen peruutetaan käyttämättä jäävä osuus 437 000 euroa.

Vuoden 2023 toisessa lisätalousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta maataloustuottajille Euroopan unionin varoista maksettavan kriisituen kansallisena lisäosana peruutetaan käyttämättä jäävä osuus 1 869 000 euroa.

Määrärahojen peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2023 tilinpäätös	38 000 000
2022 tilinpäätös	14 730 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 70 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää ohjelmakauden 2014—2020 sekä siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa toteuttavien hankkeiden ja niiden toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä perustelluissa tapauksissa ennakon maksamiseen.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää maaseuturahaston elpymisvälineestä rahoitettavista hankkeista aiheutuvien menojen EU:n rahoitusosuuden maksamiseen.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 70 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on vuoden 2022 talousarvioon sisältyvän ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa (jäljempänä *maaseutuohjelma*) toteuttavien hankkeiden ja niiden toteutukseen liittyvän teknisen avun (EU-osuus 42 %) sekä maaseuturahaston elpymisvälineestä rahoitettavista hankkeista aiheutuvien menojen (EU-osuus 100 %) maksamiseen osoitetun määrärahan uudelleenbudjetointia. Muutoksella varmistetaan maaseutuohjelman mahdollisimman täysimääräinen toteutuminen vuoden 2025 loppuun mennessä.

EU-osarahoitteisesti maksettavien maaseutuohjelman ja sen siirtymäkauden avustuksiin liittyvästä lisäyksestä EU-osuutta on 24 360 000 euroa ja valtion osuutta on 33 640 000 euroa. Maaseuturahaston elpymisvälineeseen (EU-osuus 100 %) liittyvän lisäyksen määrä on 12 000 000 euroa.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	70 000 000
2024 II lisätalousarvio	13 500 000
2024 talousarvio	188 349 000
2023 tilinpäätös	139 016 000
2022 tilinpäätös	212 616 000

20. Maa- ja elintarviketalous

20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 3 700 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan muutoksessa on otettu huomioon vähennyksenä 8 100 000 euroa lintuinfluenssan vuoksi lopetetuista turkiseläimistä maksettaviin korvauksiin ja salmonellatartunnan vuoksi lopetettavaksi määrättävistä sioista maksettaviin korvauksiin tarvittavan määrärahan

tarkentuneesta tarvearviosta johtuen ja lisäyksenä 4 400 000 euroa kunnille eläinlääkintähuoltolain nojalla maksettaviin lakisääteisiin korvauksiin.

2024 III lisätalousarvio	-3 700 000
2024 I lisätalousarvio	45 200 000
2024 talousarvio	5 868 000
2023 tilinpäätös	18 560 132
2022 tilinpäätös	10 606 169

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vuoden 2023 talousarvion kaksivuotiseen siirtomäärärahaan sisältyvä 4 000 000 euron varaus tukien täytäntöönpanoon liittyvien, ennakoitujen tukimenekin ylittävien, tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin peruutetaan käyttämättömänä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	350 000 000
2023 tilinpäätös	350 000 000
2022 tilinpäätös	352 200 000

46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 223 000 euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 4 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin peruutetaan ohjelman päätyttyä käyttämättä jäävä osuus 223 000 euroa, josta EU-osuutta 111 500 euroa (EU-osuus 50 %).

Lisäksi vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta koulujake-lujärjestelmän rahoitukseen peruutetaan käyttämättä jäävä osuus 4 000 000 euroa (EU-osuus 100 %).

Määrärahojen peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	11 005 000
2023 tilinpäätös	11 030 000
2022 tilinpäätös	11 030 000

40. Luonnonvaratalous

22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maankäyttösektorin kasvihuonekaasuinventaarion ja seuranta-järjestelmän kehittämisestä. Kehittäminen on välttämätöntä LULUCF-asetuksen (2023/839) uusien ja kasvavien raportointivelvoitteiden johdosta.

2024 III lisätalousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	4 304 000
2023 tilinpäätös	14 966 000
2022 tilinpäätös	31 976 833

47. Tuki joutoalueiden metsitykseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 5 400 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys ja vuoden 2023 määrärahan peruutus aiheutuvat tukijärjestelmän tarkentuneesta määrärahatarpeesta.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	-1 000 000
2024 talousarvio	3 490 000
2023 tilinpäätös	5 400 000
2022 tilinpäätös	6 060 000

64. Metsähallitus

2. Peruspääoman muutokset

Luvun perusteluja muutetaan siten, että Metsähallituksen peruspääomaa voidaan alentaa 5,826 milj. eurolla.

Selvitysosa: Vuoden 2024 talousarvion ja toisen lisätalousarvion mukaan peruspääomaa voidaan korottaa yhteensä 2,652 milj. eurolla. Kun Metsähallituksen peruspääomaa alennetaan 8,478 milj. eurolla siirtämällä noin 32 000 hehtaaria maaomaisuutta peruspääomasta julkisten hallintotehtävien taseeseen, peruspääoma alenee 5,826 milj. eurolla vuonna 2024.

70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 445 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kansallisen avaruustilannekeskuksen perustamisesta.

2024 III lisätalousarvio	445 000
2024 II lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	51 163 000
2023 tilinpäätös	48 198 000
2022 tilinpäätös	45 310 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 80 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 31.01.02 EU:n alaisen digitaali-infrastruktuuri-konsortion kieliteknologian allianssin (ALT-EDIC) jäsenmaksuun.

2024 III lisätalousarvio	80 000
2024 II lisätalousarvio	166 000
2024 talousarvio	22 862 000
2023 tilinpäätös	23 654 000
2022 tilinpäätös	17 914 000

02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 80 000 euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 3 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 31.01.01 EU:n alaisen digitaali-infrastruktuuri-konsortion kieliteknologian allianssin (ALT-EDIC) jäsenmaksuun.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	-80 000
2024 II lisätalousarvio	-419 000
2024 talousarvio	95 762 000
2023 tilinpäätös	103 188 000
2022 tilinpäätös	99 262 000

04. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 411 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu kansallisen avaruustilannekeskuksen valmistelu- ja perustamisvaiheen rahoitustarpeesta.

2024 III lisätalousarvio	411 000
2024 talousarvio	49 969 000
2023 tilinpäätös	46 164 000
2022 tilinpäätös	53 390 000

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 98 532 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu tarvearvion muutoksesta.

2024 III lisätalousarvio	98 532 000
2024 talousarvio	471 468 000
2023 tilinpäätös	494 122 257
2022 tilinpäätös	520 157 936

10. Liikenne- ja viestintäverkot

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Väyläviraston ja Arctia Icebreaking Oy:n välisestä jäänmurtopalvelua koskevasta toisen optiokauden (sopimuskausi 1.11.2020—31.5.2025) sopimuksesta saa aiheutua valtiolle menoja aiemmat sopimukseen sisältyvät menot mukaan lukien enintään 142 000 000 euroa.

Selvitysosa: Väylävirastolle myönnettiin vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa 135 000 000 euron valtuus Väyläviraston ja Arctia Icebreaking Oy:n väliseen jäänmurtopalvelua koskevaan toisen optiokauden sopimukseen. Sopimuskausi on 1.11.2020—31.5.2025. Sopimus sisältää jäänmurtopalvelun hankkimisen viiden perinteisen jäänmurtajan osalta. Valtuuden tarkistamisella varmistetaan, että päättyvässä olevan sopimuksen mukainen valtuus ei ylity tai lopu kesken, mikäli tuleva talvi 2024—2025 on haastava ja palvelumaksuun kohdistuu suuret indeksikorotukset.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	1 565 751 000
2023 tilinpäätös	1 378 201 000
2022 tilinpäätös	1 460 567 000

77. *Väyläverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 11 552 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 20 000 000 euroa Digiradan kehitys- ja verifiointi -hankkeelle (RRF pilari2) osana elpymis- ja palautussuunnitelmaa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen

1) Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä, Jyväskylä liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 8 000 000 euroa

2) Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan meriväylän sisäosan leventäminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmin tehdyt sopimukset mukaan lukien enintään 11 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 6 552 000 euroa aiheutuu momentille 12.31.10 tuloutetuista CEF-tukihankkeiden maksatuksista, joita vastaavasta määrärahasta 5 052 000 euroa kohdennetaan hankkeelle Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen ja 1 500 000 euroa hankkeelle Vt 6 Korian kohta.

Lisäyksestä 5 000 000 euroa aiheutuu hankkeelle Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe osana elpymis- ja palautussuunnitelmaa (RRF pilari2) varatun määrärahan aikaistuksesta vuodelta 2026. Muutos ei vaikuta hankkeen kokonaismäärärahaan eikä valtuuteen.

Aiemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistus:

Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä, Jyväskylä

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 1 000 000 eurolla 7 000 000 eurosta 8 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu tarkentuneen kustannusarvion myötä havaitusta riskivarausten puuttumisesta alkuperäisestä kustannusarviosta. Etenkin jatkunut päällysteiden kustannusten nousu on huomioitu päivitetystä kustannusarviossa. Valtuuden korotusta vastaavan lisämäärärahan tarve kohdistuu vuosille 2025—2026 ja se ehdotetaan katettavaksi muilta hankkeilta säästyneistä määrärahoista.

Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan meriväylän sisäosan leventäminen

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 5 000 000 eurolla 6 500 000 eurosta 11 500 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu tarkemmassa suunnittelussa havaitun pohjaolosuhteiden muutoksesta johtuvista kustannusten noususta, lupaprosessiin liittyvien viivästysten aiheuttamista lisäkustannuksista ja yleisen kustannustason noususta verrattuna yleissuunnitelmien aikaiseen kustannustasoon. Lisämäärärahatarve ajoittuu vuodelle 2025 ja katetaan muilta hankkeilta säästyneistä määrärahoista.

2024 III lisätalousarvio	11 552 000
2024 II lisätalousarvio	40 878 000
2024 talousarvio	332 620 000
2023 tilinpäätös	441 082 000
2022 tilinpäätös	458 176 000

79. *Elinkaarirahoitushankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Väyläviraston hankkeen

- 1) E18 Muurla—Lohja sopimukseen liittyviä menoja saa aiheutua valtiolle aiemmat sopimukseen liittyvät menot mukaan lukien enintään 725 000 000 euroa
- 2) E18 Hamina—Vaalimaa sopimukseen liittyviä menoja saa aiheutua valtiolle aiemmat sopimukseen liittyvät menot mukaan lukien enintään 525 000 000 euroa.

Selvitysosa: Aiemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkistus:

E18 Muurla—Lohja

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 25 000 000 eurolla 700 000 000 eurosta 725 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen aiheutuu hankkeen aikaisen kustannustason noususta koskien sopimuksen kunnossapitokustannuksia, sekä mm. sähköveron korotuksista. Elinkaarihankkeen sopimus on tehty vuonna 2005 ja indeksien nousu on toteutunut poikkeavasti sopimuksen tekohetkellä ennakoidusta. Valtuuden tarkistusta vastaava määrärahatarve kohdistuu vuosille 2028 ja 2029 ja ehdotetaan siirrettäväksi hankkeelta E18 Hamina—Vaalimaa säästyvistä määrärahoista.

E18 Hamina—Vaalimaa

Hankkeen valtuutta tarkistetaan 25 000 000 eurolla 550 000 000 eurosta 525 000 000 euroon. Valtuuden tarkistaminen johtuu ennakoitua pienemmästä määrärahatarpeesta sopimuskaudella.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	104 000 000
2023 tilinpäätös	108 000 000
2022 tilinpäätös	83 000 000

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut

43. *Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 22 500 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen tarpeen kasvusta aiempien vuosien tukipäätösten viivästyisestä sekä aluskannassa tapahtuneista muutoksista johtuen.

2024 III lisätalousarvio	22 500 000
2024 talousarvio	89 000 000
2023 tilinpäätös	64 210 812
2022 tilinpäätös	75 805 381

51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 6 154 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 6 154 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää tietoturvasetelinä maksettaviin valtionavustuksiin.

Momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

Valtionavustus merenkulun varustamoille	60 000 000
Sanomalehtien määräaikainen jakelutuki	15 000 000
Tieliikenteen turvallisuustoiminta	9 500 000
Merenkurkun laivareittien tukeminen saaripoikkeuksen käyttöönnoton johdosta	2 000 000
Rautatieliikenteen ammattikoulutus	841 000
Saimaan alueen luotsauksen hintatuki ja luotsausvalmiuden ylläpito	900 000
Kansallinen omarahoitusosuus pk-yritysten kyberkompetenssihankkeisiin	750 000
Huoltovarmuuskriittisen tavaraliikenteen turvaaminen yhteysväylillä Naantali—Ahvenanmaa	300 000
Kokkola-Pietarsaaren lentokentän sähköisen lentoliikenteen infrastruktuuri	300 000
Tiedonvälityksen ja uutisjulkaisujen tuki	80 000
Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville kuorma-autoille	2 600 000
Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville pakettiautoille	1 800 000
Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville henkilöautoille	1 200 000
Tietoturvasetelinä maksettavat valtionavustukset	554 000
Yhteensä	95 825 000

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, josta 5 600 000 euroa kohdennetaan vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevien ajoneuvojen hankintatukiin ja 554 000 euroa tietoturvasetelinä maksettaviin valtionavustuksiin.

Käyttösuunnitelmaan on lisätty kohdat Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville kuorma-autoille, Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville pakettiautoille, Hankintatuki vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkeville henkilöautoille sekä Tietoturvasetelinä maksettavat valtionavustukset.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	6 154 000
2024 II lisätalousarvio	60 080 000
2024 talousarvio	29 591 000
2023 tilinpäätös	36 074 000
2022 tilinpäätös	44 012 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 150 000 euroa.

Vuoden 2023 talousarviossa myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 940 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.01.03 TE-palvelu -uudistuksen muutokuluihin.

Määrärahan peruuttamisesta 240 000 euroa kohdistuu energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 230 000 euroa investointeihin uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1), 400 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1), 20 000 euroa teollisuuden prosessien suoraan sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1) sekä 50 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3) varattuun määrärahaan. Peruuttaminen johtuu määrärahatarpeen siirtymisestä vuodelle 2025.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	150 000
2024 II lisätalousarvio	3 412 000
2024 talousarvio	40 599 000
2023 tilinpäätös	39 247 000
2022 tilinpäätös	39 436 000

03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 150 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 32.01.01 TE-palvelu -uudistuksen muutokuluihin.

2024 III lisätalousarvio	-150 000
2024 II lisätalousarvio	-4 410 000
2024 talousarvio	287 447 000
2023 tilinpäätös	290 426 000
2022 tilinpäätös	270 625 000

05. Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 560 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 895 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 560 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1).

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	560 000
2024 II lisätalousarvio	-401 000
2024 talousarvio	99 326 000
2023 tilinpäätös	104 498 000
2022 tilinpäätös	112 446 000

10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 531 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen aiheutuu edunsaajarekisterihankkeen (RRF pilari2) arvioitua hitaammasta etenemisestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	1 800 000
2024 talousarvio	25 200 000
2023 tilinpäätös	43 500 000
2022 tilinpäätös	37 880 000

40. *Valtionavustus kestävää kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 650 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.30.40 matkailua edistäviin valtionavustuksiin.

2024 III lisätalousarvio	650 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	3 183 000
2023 tilinpäätös	4 421 000
2022 tilinpäätös	7 027 000

41. *Erytisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 10 870 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 230 000 euroa puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukkiin (REPowerEU) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu maksatusten tarkistuksesta, josta 100 000 euroa uuden kellon hankinnasta Suomen ajan varmistamiseksi, 270 000 euroa puhtaan energian pilotti-infrastruktuurista Bioruukkiin (REPowerEU), 1 500 000 euroa kvanttietokoneesta, 4 000 000 euroa kvanttikoneen skaalaamisesta ja 5 000 000 euroa Kvanttinova-pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden hankinnasta.

2024 III lisätalousarvio	-10 870 000
2024 talousarvio	16 020 000
2023 tilinpäätös	6 529 028
2022 tilinpäätös	6 000 000

51. *Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu työnantajille maksettavista merimiesten matkakustannuksista.

2024 III lisätalousarvio	300 000
2024 talousarvio	2 572 000
2023 tilinpäätös	2 477 144
2022 tilinpäätös	2 231 970

95. *Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 650 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Kilpailu- ja kuluttajavirastolle maksettavaksi määrätyistä oikeudenkäyntikuluista.

2024 III lisätalousarvio	1 650 000
2024 talousarvio	50 000
2023 tilinpäätös	10 000
2022 tilinpäätös	37 119

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 15 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 32 800 000 euroa materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämiseen (RRF pilari1).

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu maksatusten tarkistuksista.

2024 III lisätalousarvio	-15 000 000
2024 II lisätalousarvio	17 690 000
2024 talousarvio	543 673 000
2023 tilinpäätös	326 282 789
2022 tilinpäätös	309 334 374

41. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 201 792 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2024 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 264 162 000 eurolla.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan sitten, että mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2024 enintään 25 000 000 eurolla.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahasta on varattu 15 366 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 17 876 000 euroa uuden energiateknologian investointeihin (RRF pilari1) sekä 5 193 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1).

Selvitysosa: Valtuuden muutoksessa on otettu huomioon lisäyksenä 145 500 000 euroa vuodelta 2023 käyttämättä jäävästä valtuudesta, mikä johtuu suurten demohankkeiden viivästyisestä ja vähennyksenä 65 628 000 euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämisen (RRF pilari1) valtuuden siirrosta momentille 32.20.44.

Vähennyksestä 61 809 000 euroa aiheutuu energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 58 245 000 euroa uuden energiateknologian investointeihin (RRF pilari1), 58 499 000 euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1), josta 13 400 000 euroa on siirtoa momentille 32.20.44, 17 789 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1) sekä 5 450 000 euroa puhtaan siirtymän investointeihin (REPowerEU) varattujen määrärahojen maksatusten tarkistuksesta.

2024 III lisätalousarvio	-201 792 000
2024 II lisätalousarvio	-141 000 000
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	449 637 000
2023 tilinpäätös	66 340 398
2022 tilinpäätös	30 787 456

44. Suomen elpymis- ja palautumisvälineen mukainen investointituki vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1), joko Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022—2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1112/2021) tai tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan rahoitusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) nojalla.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Innovaatiorahoituskeskus Business Finland oikeutetaan solmi-
maan määrärahan käyttöä koskeva täytäntöönpanosopimus.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2024 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 65 628 000 eurolla.

Määräraha ja valtuus ovat osa elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Rahoitettavat hankkeet ovat EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia investointeja vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen liittyviä hankkeita. Vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseksi pyritään mahdollistamaan puhtaalla energialla tuotetun vedyn tuotanto, hyödyntämisen skaalaaminen ja ratkaisut hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen. Investoinnit mahdollistavat kasvihuonekaasujen vähentämisen.

Investointituki on osa taloudellista ohjausta, jolla energijärjestelmää pyritään ohjaamaan tehokkaampiin ja ilmaston sekä ympäristön kannalta parhaisiin ratkaisuihin. Tukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen. Investointituki on investointihankkeissa enintään 45 %.

2024 III lisätalousarvio	13 400 000
--------------------------	------------

47. Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 6 670 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2024 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 16 670 000 eurolla.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että valtuudesta on varattu 6 670 000 euroa julkisiin liikennesähkön lataus- ja vedyn tankkausinfrastruktuurihankkeisiin (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Valtuuden lisäys aiheutuu peruutetun määrärahan uudelleenbudjetoinnista.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	21 500 000
2022 tilinpäätös	13 200 000

48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 41 131 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu sähkön markkinahinnan muutoksesta.

2024 III lisätalousarvio	-41 131 000
2024 II lisätalousarvio	-114 000 000
2024 talousarvio	309 131 000
2023 tilinpäätös	75 331 728
2022 tilinpäätös	1 616 071

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 5 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maksatusten tarkistuksista.

2024 III lisätalousarvio	5 000 000
2024 talousarvio	143 680 000
2023 tilinpäätös	166 850 583
2022 tilinpäätös	121 984 825

87. Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 475 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu maksatusten tarkistuksista.

2024 III lisätalousarvio	475 000
2024 talousarvio	4 000 000
2023 tilinpäätös	3 625 000
2022 tilinpäätös	6 000 000

30. Työllisyys ja yrittäjyys

32. Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 4 500 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu määrärahatarpeen siirtymisestä vuosille 2025 ja 2026.

2024 III lisätalousarvio	-4 500 000
2024 talousarvio	5 847 000
2023 tilinpäätös	—
2022 tilinpäätös	3 190 000

40. Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 650 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 32.01.40 matkailua edistäviin valtionavustuksiin.

2024 III lisätalousarvio	-650 000
2024 talousarvio	10 807 000
2023 tilinpäätös	11 921 000
2022 tilinpäätös	38 420 000

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 47 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain (383/2023) 6 §:n 3 momentin mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Lisäyksestä 30 000 000 euroa aiheutuu vuonna 2024 sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan momenteilta maksamatta jäävien vuoteen 2024 kohdistuvien palkkatukien ja starttirahojen korvaamiseen työvoimaviranomaisille sekä 17 000 000 euroa siirrosta momentilta 32.30.55 työvoimaviranomaisille maksettaviin korvauksiin. Määrärahat on tarkoitettu työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain 11 §:n 2 momentin mukaisten korvausten maksamiseen työvoimaviranomaisille.

Perustelujen täydennys mahdollistaa valtion virastoista 1.1.2025 kuntiin ja kuntayhtymiin siirtyvään henkilöstöön kohdistuvan lomapalkkavelan korvaamisen kunnille ja kuntayhtymille.

2024 III lisätalousarvio	47 000 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	183 971 000
2023 tilinpäätös	217 670 000
2022 tilinpäätös	281 235 000

55. *Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)*

Momentilta vähennetään 17 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 32.30.51 työvoimaviranomaisille maksettaviin korvauksiin.

2024 III lisätalousarvio	-17 000 000
2024 talousarvio	58 500 000
2023 tilinpäätös	1 066 973

64. *EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)*

Momentilta vähennetään 99 380 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa ja myöntämisvaltuutta saa käyttää enintään 250 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin kausien 2014—2020 ja 2021—2027 ohjelmien toteuttamiseen.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa ja myöntämisvaltuutta saa käyttää EU:n ohjelmakauden 2000—2006 neuvoston asetuksen 1260/1999 39 artiklan (varainhoitoa koskevat oikaisut) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen, EU:n ohjelmakauden 2014—2020 FEAD-asetuksen 223/2014 44 artiklan (ennakkomaksun maksaminen ja poistaminen tileistä) ja 57 artiklan (komissiolle palauttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen, EU:n ohjelmakauden 2014—2020 ENI CBC -täytäntöönpanoasetuksen 897/2014 71—76 artiklan (rahoitusoikaisut ja takaisinperintä) mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen, ohjelmakauden 2007—2013 neuvoston asetuksen 1083/2006 98—102 artiklan, EU:n ohjelmakauden 2014—2020 neuvoston asetuksen 1303/2013 139 artiklan mukaisten ennakkomaksujen maksamiseen, 143—147 artiklan mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen, EU:n ohjelmakauden 2021—2027 neuvoston asetuksen 1060/2021 103—104 artiklan mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu ohjelmakauden 2014—2020 maksatusten päättymisestä 30.6.2024, minkä johdosta ohjelmakaudelle 2014—2020 varattua vuoden 2024 määrärahaa jää käyttämättä. Vähennyksestä 53 920 000 euroa on EU:n rakennerahastojen rahoitusosuutta ja 45 460 000 euroa valtion rahoitusosuutta.

2024 III lisätalousarvio	-99 380 000
2024 II lisätalousarvio	-100 000 000
2024 talousarvio	643 967 000
2023 tilinpäätös	470 426 476
2022 tilinpäätös	358 086 463

40. Yritysten erityisrahoitus

47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu tappiokorvausten ennakoitua maltillisemmasta toteutumisesta.

2024 III lisätalousarvio	-15 000 000
2024 II lisätalousarvio	-10 000 000
2024 talousarvio	65 436 000
2023 tilinpäätös	22 692 278
2022 tilinpäätös	36 534 458

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää huoltovarmuusvarastojen hoitokorvausten maksamiseen Huoltovarmuusrahastolle.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu huoltovarmuusvarastojen hoitokorvausten maksamisesta Huoltovarmuusrahastolle.

2024 III lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	20 000
2023 tilinpäätös	13 133 333
2022 tilinpäätös	—

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

02. Valvonta

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 375 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu alkoholilain muutoksen edellyttämästä kertaluonteisesta tietojärjestelmäkehityksestä.

2024 III lisätalousarvio	375 000
2024 II lisätalousarvio	677 000
2024 talousarvio	14 734 000
2023 tilinpäätös	16 264 000
2022 tilinpäätös	15 125 000

09. Lääkeasioiden tiekartan toimeenpano (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 400 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta perutaan 3 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja sillä varmistetaan Lääkkeet ja apteekkitalous -hankkeen rahoitus ja eteneminen.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	3 400 000
2024 talousarvio	2 000 000
2023 tilinpäätös	1 000 000
2022 tilinpäätös	4 000 000

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 600 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu poliisien tilaamien ruumiinkuljetusten menojen kasvusta.

2024 III lisätalousarvio	2 600 000
2024 talousarvio	12 782 000
2023 tilinpäätös	13 896 150
2022 tilinpäätös	13 535 919

20. Työttömyysturva

52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 30 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu työ- ja elinkeinoministeriön arvioiden tarkentumisesta palkkatuen ja starttirahan maksamiseen tarvittavista määrärahoista.

2024 III lisätalousarvio	-30 000 000
2024 talousarvio	1 410 400 000
2023 tilinpäätös	1 319 253 969
2022 tilinpäätös	1 229 763 741

30. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 60 150 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu valtion osuuksien arvioiden tarkentumisesta ja vuodelta 2023 siirtyneistä sairausvakuutusrahaston ylijäämistä.

2024 III lisätalousarvio	-60 150 000
2024 talousarvio	2 303 150 000
2023 tilinpäätös	2 275 817 546
2022 tilinpäätös	2 165 221 923

40. Eläkkeet

52. Valtion osuus yrittäjän eläkeläistä johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 27 754 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuoden 2023 alijäämän maksusta sekä tarkentuneista arvioista valtion osuudesta.

2024 III lisätalousarvio	27 754 000
2024 II lisätalousarvio	2 100 000
2024 talousarvio	505 300 000
2023 tilinpäätös	492 300 000
2022 tilinpäätös	408 999 994

53. *Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 300 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vuoden 2023 alijäämän maksamisesta ja tarkentuneista arvioista valtion osuudesta.

2024 III lisätalousarvio	1 300 000
2024 talousarvio	23 300 000
2023 tilinpäätös	18 752 762
2022 tilinpäätös	15 538 632

50. Veteraanien tukeminen

52. *Sotilasvammalain mukaiset korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu laitospääntöjen hintojen sekä edunsaajien korvausten indeksikorotuksista.

2024 III lisätalousarvio	2 400 000
2024 talousarvio	42 630 000
2023 tilinpäätös	17 000 000
2022 tilinpäätös	20 000 000

60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

30. *Valtion korvaus terveydenhuollon ja sosiaalihuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin* (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 1 000 000 euroa.

Momentin perustelut muutetaan seuraaviksi:

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sosiaali- ja terveysministeriön nimeämän ja valtuuttaman valtakunnallisen toimijan valtakunnallisen valmiuden ylläpidosta ja koulutuksesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen
- 2) valtakunnalliselle toimijalle, järjestöille, säätiöille tai yhdistyksille vakavien häiriötilanteiden ja onnettomuustilanteiden hoitamisesta Suomessa tai ulkomailla aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaamiseen

3) sosiaali- ja terveysministeriön nimeämälle ja valtuuttamalle valtakunnalliselle toimijalle vakavien myrkytystilanteiden hoitamisesta ja niihin varautumisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu siirrosta momentille 26.20.70, jolla parannetaan kansallista varautumista mahdollistamalla potilaskuljetukset Rajavartiolaitoksen valvontalentokoneiden uudistuksen yhteydessä.

Perusteluja on muutettu siten, että vuoden 2024 toisessa lisätalousarviossa tehty käyttötarkoitukseen laajennus on poistettu.

2024 III lisätalousarvio	-1 000 000
2024 II lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	350 000
2023 tilinpäätös	350 000
2022 tilinpäätös	30 350 000

31. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 700 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 3 700 000 euroa C-hepatiitin eliminointiin tähtäävistä määräaikaisista kehittämishankkeista aiheutuviin valtionavustuksiin ja kulutusmenoihin.

Selvitysosa: Lisämääräraha on tarkoitettu vankiterveydenhuollossa ja hyvinvointialueilla toteutettavaan C-hepatiitin eliminointiin tähtäävään ohjelmaan. Valtionavustuksella on tarkoitus käynnistää vuosia 2024—2027 koskeva määräaikainen kehittämishanke, jossa kehitettäisiin C-hepatiitin jäljittämiseen, tunnistamiseen ja eliminointiin tähtäviä uusia toimintamalleja, jotka täydentäisivät vankiterveydenhuollolla, hyvinvointialueilla ja HUS-yhtymällä olevia tartuntatautiin torjuntaan liittyviä lakisäätteisiä tehtäviä sekä velvoitteita, mutta olisivat lakisäätteisistä tehtävistä erillisiä.

2024 III lisätalousarvio	3 700 000
2024 II lisätalousarvio	552 000
2024 talousarvio	2 800 000
2023 tilinpäätös	2 800 000
2022 tilinpäätös	2 800 000

70. Terveiden ja toimintakyvyn edistäminen

20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 21 400 000 euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 21 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia ja sillä varmistetaan covid-19 rokotteiden saatavuus pidentämällä sopimusten kestoja ja toimitusaikatauluja.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	21 400 000
2024 talousarvio	42 440 000
2023 tilinpäätös	178 140 000
2022 tilinpäätös	102 090 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

61. Vesien- ja ympäristöhoidon tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 000 euroa.

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää ravinteiden kierrätyksen ja talteenoton sekä energiatehokkuuden investointi- ja TKI-hankkeiden avustuksiin, hankintamenoihin ja muihin kulutusmenoihin.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahasta on varattu 2 500 000 euroa peltojen kipsikäsittelyyn ja ravinteiden kierrätykseen (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, jolla varmistetaan ravinteiden kierrätys Hankkeiden ja kipsinkäsittelytoimien loppuun saattaminen ja tavoitteiden saavuttaminen.

Määrärahan peruuttaminen aiheutuu hankkeiden viivästymisestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	10 000 000
2024 talousarvio	6 292 000
2023 tilinpäätös	47 892 000
2022 tilinpäätös	39 272 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

06. Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vähähiilisestä rakennetun ympäristön ohjelmasta (RRF pilari1) aiheutuvien menojen maksamiseen.

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 600 000 euroa.

Selvitysosa: Määräraha on peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia, jolla varmistetaan ohjelman loppuun saattaminen ja tavoitteiden saavuttaminen.

Määrärahan peruutus aiheutuu hankkeiden viivästyemisestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2024 III lisätalousarvio	600 000
2023 tilinpäätös	2 000 000
2022 tilinpäätös	3 000 000

31. Asumisneuvonnan kehittäminen ja laajentaminen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 800 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen aiheutuu tuen kysynnän vähäisyydestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 000 000
2023 tilinpäätös	4 000 000
2022 tilinpäätös	3 000 000

34. Avustukset kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2022 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 1 500 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan peruuttaminen aiheutuu tuen kysynnän vähäisyydestä.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2024 III lisätalousarvio	—
2023 tilinpäätös	10 860 000
2022 tilinpäätös	9 860 000

Pääluokka 36 VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

90. *Valtionvelan korko* (arviomääräraha)

Momentilta vähennetään 60 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu korkomenoarvion tarkentumisesta. Korkomenoarviota on tarkistettu toteutuneiden korkomenojen, toteutuneen lainanoton sekä toteutuneen korkotasokehityksen mukaisesti. Korkomenojen arvioinnissa on laskentaoletuksena käytetty laskentahetken markkinakorkotasoja, 3,48 prosentin lyhyttä korkoa kolmen kuukauden korkojaksoille ja 2,54 prosentin pitkää korkoa kymmenen vuoden korkojaksoille.

2024 III lisätalousarvio	-60 000 000
2024 II lisätalousarvio	73 100 000
2024 talousarvio	3 155 000 000
2023 tilinpäätös	2 305 887 172
2022 tilinpäätös	822 703 968

09. Muut menot valtionvelasta

20. *Palkkiot ja muut menot valtionvelasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 750 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu toteutuman perusteella tarkentuneesta arviosta. Määrärahaarviota on tarkistettu toteutuneiden liikkeeseenlasku-, myynti- ja markkinointikustannusten ja muiden menojen kehityksen mukaisesti.

2024 III lisätalousarvio	2 750 000
2024 talousarvio	21 510 000
2023 tilinpäätös	16 915 356
2022 tilinpäätös	17 563 029